

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

2^E JAARGANG

WOENSDAG 5 SEPTEMBER 1917

No. 88

INHOUD

	Blz.
HET VERLOOP DER SUIKERCRISIS OP JAVA EN HET GEBREK AAN SCHEEPSRUIMTE VOOR SUIKER	654
Bijslag voor Rundveesch distributie	654
Een Centrale Bank in Argentinië	656
De Kanaaltunnel	656
De Duitsch-Zwitserse Economische Overeenkomst	658
AANTEKENINGEN:	
De zweedsche moeilijkheden en de houthandel	658
Australisch zilver	658
China contra Duitschland	659
Londensche banken en luchtaanvallen	659
Ruwzijde-export van Kanton	659
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	659
MAANDCIJFERS:	
Emissies in Augustus 1917	660
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	661—670
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Het secretariaat van het weekblad is gevestigd te Rotterdam, Pieter de Hooghweg 122, telefoon no. 3000. Telegramadres: Economisch Instituut.

Bijdragen en mededeelingen, den inhoud betreffende, gelieve men te zenden aan het secretariaat.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland, f 10,—, buitenland en koloniën f 12,— per jaar. Losse nummers 25 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Mededeelingen betreffende abonnementen en advertentiën richtte men tot Nygh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, Den Haag.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

4 SEPTEMBER 1917.

Ook de week, die achter ons ligt, heeft in de positie van de Nederlandsche geldmarkt geen verandering gebracht, ondanks het feit, dat daarin de maandswisseling heeft plaats gevonden. Den eenigen invloed daarvan bespeurt men in de notering voor gelden op prolongatie, die van 2¼ op 2½ pCt. is gestegen. Privaat-disconto was onveranderd 2 pCt.

* * *

Op de wisselmarkt werd de aandacht in de eerste plaats getrokken door de buitengewone daling van den Roebelkoers. De inwendige verwickelingen en de hoogst onzekere politieke toestand schijnen hun uitwerking op de valuta niet te missen. Deze week wer-

den van alle zijden Roebels aangeboden. Van 49¼ liep de koers tot 42 terug en op den eersten dag der nieuwe week werd zelfs voor 41 verhandeld. Vaak was het in het geheel niet mogelijk koopers te vinden. Verder verdient de algeheele omkeer in de verschillende koersen in Zwitserland onze opmerkzaamheid, ten gevolge waarvan dit devies hier zeer flauw was. Was er in de voorafgaande week reeds voor 53,10 aanbod, deze week liep de koers tot 51,80 terug, terwijl heden voor 50,60 te vergeefs aangeboden werd. De verdere wisselmarkt was stil, hoewel niet zoo verlaten als de voorgaande week.

* * *

Uit de weekstaat van de Nederlandsche Bank blijkt, dat de Regeering in afwachting van de opbrengst van de leening van Nederlandsch-Indië het op 1 September l.l. vervallende schatkistpapier in zijn geheel bij de Nederlandsche Bank heeft herplaatst. Dientengevolge is het hoofd Binnenlandsche wissels met plm. f 47 miljoen vermeerderd. Ook de goudvoorraad heeft weder een verhooging ondergaan en toont een vermeerdering van plm. f 7 miljoen aan. De biljettenomloop is met plm. f 23 miljoen vermeerderd, de rekening-courant-saldi van anderen stegen met plm. f 30½ miljoen.

* * *

Het bericht, dat in een afzonderlijk regeeringsbureau, onderverdeeld in afdelingen voor landbouw, voor handel en voor nijverheid, de gansche crisisbemoeyenis der regeering zal worden samengebracht, zal door velen met instemming ontvangen zijn. Gevolg zal zijn ontlasting van het bestaande Departement en met name van de afdeling Handel, waarvan bovendien, naar tevens bericht wordt, met het oog op de moeilijkheden na den oorlog een reorganisatie in het voornemen ligt, terwijl anderzijds de eenheid in de oorlogsbemoeying er slechts door kan winnen. Uit de berichten is niet met voldoende duidelijkheid op te maken, welke de verhouding zal zijn van de nieuwe organisatie, welke zal komen te staan onder leiding van de commissie van bijstand voor de uitvoering der Distributiewet, met het bestaande Departement, noch in hoeverre hare daden door de parlementaire verantwoordelijkheid van den Minister van Landbouw worden gedekt.

* * *

De Eerste Kamer heeft het wetsontwerp voor de instelling der export-centrale op 30 Augustus j.l. aangenomen. De oprichting van dit lichaam staat dus nu vast.

HET VERLOOP DER SUIKERCRISIS OP JAVA EN HET GEBREK AAN SCHEEPSRUIMTE VOOR SUIKER.

Men schrijft ons:

Door het oprichten der Java Suikervereeniging met zetel te Samarang en een adviseerend comité te Amsterdam heeft de kritieke toestand van de suikermarkt op Java plaats gemaakt voor grootere kalmte. Er is gedurende de laatste twee maanden — sedert het artikel „Eene Suiker crisis op Java” in No. 77 der E. S. B. d.d. 20 Juni verscheen — zowel op Java als ook door belanghebbenden in Nederland hard gewerkt om tot dit resultaat te komen. De pogingen om tot eene algemeene overeenkomst te geraken met de in gebreke gebleven Chineesche suikerkoopers faalden. Enkele der grootste Chineesche koopers zijn spoedig tot ontvangst der gekochte suikers overgegaan, doch de meesten moesten de ontvangst blijven weigeren wegens gebrek aan opslagruimte en financieele middelen. Tegen deze koopers wordt nu door de nieuwe vereeniging opgetreden en voor zoover dit mogelijk is worden daarbij accoorden getroffen. In de meeste gevallen zullen de suikers ter dispositie blijven van de vereeniging, die zich verder met de financiering en den verkoop daarvan en van de nog onverkochte restantogsten van de suikerfabrieken belast. Bij de Suikervereeniging zijn aangesloten de groote meerderheid der fabrikanten op Java en wordt het kwantum, dat door de vereeniging uit den oogst 1917 verkocht zal moeten worden, op 13 millioen picols getaxeerd. Hetgeen buitendien nog te koop is van niet aangesloten fabrikanten is niet meer van groot belang, het grootste gedeelte daarvan werd in den loop der laatste maanden aan exporteurs verkocht. Het bestuur der Suikervereeniging wordt gevormd door de vertegenwoordigers te Samarang en Soerabaya van de grootste Suikercultuurbanken. Het voordeel verbonden aan een gecombineerd optreden tegen de Chineesche suikerkoopers springt dadelijk in het oog evenals het vaststellen eener gezamenlijke verkooplimate voor de onverkochte voorraden de markt voor een paniek behoedt.

Eene groote teleurstelling voor interessenten is het uitblijven der groote orders uit Engeland, waaraan Java gedurende de laatste jaren gewend was geraakt. Men zal nu echter aan het idee moeten wennen, dat Engeland bij de steeds krapper wordende scheepsruimte weinig Javasuiker zal koopen en liever de veel duurere Cubasuiker neemt, waardoor de schepen niet zoo lang aan eene reis gebonden zijn. Dit zoude voor Java-producenten niet verontrustend zijn wanneer de afzet naar andere groote markten niet eveneens bedreigd werd door gebrek aan scheepsruimte. Vooral geldt dit voor Britsch-Indië, waarheen het suikervervoer tot dusver plaats vond door de gecombineerde vloten der British India Steamship Company, Asiatic Steam Navigation Company en Java-Bengalen Lijn. Van de eerstgenoemde twee groote maatschappijen zijn successievelijk alle schepen, met uitzondering van drie, door de Engelsche regeering opgevorderd, en deze drie zullen waarschijnlijk binnen kort tot een enkel schip worden gereduceerd. Het geheele suikertransport van Java naar Britsch-Indië bedraagt jaarlijks tusschen de 400.000 en 600.000 tons en wordt hierdoor voldoende uitgedrukt hoe dringend de hulp van de overige Nederlandsche Stoomvaartmaatschappijen hier noodig is. Tot dusver liepen de schepen der Java-Bengalen Lijn uitsluitend naar Calcutta en Rangoon, doch nu de schepen onder Engelsche vlag, die het verkeer met de voor den suikerhandel zeer beduidende havens Bombay en Karachi onderhielden, uit de vaart verdwijnen, dienen ook deze beide havens door Nederlandsche schepen te worden aangedaan.

Een land, dat bij goede regeling van het vervoer den afzet naar Engeland en Frankrijk zoude kunnen rem-

placeeren, is Amerika — speciaal de Oostelijke havens der Vereenigde Staten. In Amerika zijn de suikerprijzen in den laatsten tijd tot eene, zelfs gedurende den oorlog, ongekende hoogte opgelopen, doordat Engeland nog steeds zijne behoeften hoofdzakelijk met Cubasuiker dekt. Er zijn dan ook reeds herhaaldelijk pogingen van Amerikaansche zijde gedaan om suiker op Java te koopen, doch ook Amerika schijnt momenteel geen scheepsruimte daarvoor disponibel te kunnen stellen (aangaande het gerucht, dat ongeveer 40 Amerikaansche schepen naar Java onder weg zouden zijn om suiker te laden, is bij ingewijden niets bekend). Ook hier heeft men eene route die vrij veilig door Nederlandsche schepen kan worden bevaren en wanneer de Stoomvaartmaatschappijen geen al te buitensporige vrachten daarvoor wilden vragen, doch genoeg namen met eene ruime, goed betaalde vracht, dan zouden in deze richting belangrijke zaken mogelijk zijn.

Maar niet alleen tot de Nederlandsche Stoomvaartmaatschappijen, ook tot de Nederlandsche Regeering wenden zich Suikerindustrie en Suikerhandel om hulp, die daarin kan bestaan, dat de Regeering bij het opvorderen van schepen rekening houdt met de groote taak, die op de Nederlandsch Indische Stoomvaartmaatschappijen rust, om bij het vervoer van suiker de schepen onder vreemde vlag te remplaceeren. Verder kan de Regeering pressie uitoefenen op de tot dusver uitsluitend tusschen Nederland en Amerika varende maatschappijen om, nu het verkeer tusschen ons land en Amerika noodgedwongen stil ligt, schepen af te staan om tot eene redelijke vracht suiker te vervoeren van Java naar Amerika. Het is genoegzaam bekend, dat naast suiker nog veel andere Javaproducten op afscheepgelegenheid wachten, doch het mag eveneens als bekend worden verondersteld, dat met uitzondering van de rijstcultuur bij geen andere cultuur op Java de belangen van den inlander in die mate betrokken zijn als bij de suikercultuur. Worden door Regeering en Stoombootmaatschappijen geen maatregelen genomen om aan de afscheepmoeilijkheden voor Javasuiker tegemoet te komen, dan is het bij een voortduren van den oorlog te voorzien, dat de fabrieken een gedeelte van den oogst 1918, die reeds geheel geplant is, niet zullen kunnen binnenhalen en verwerken bij gebrek aan opslagruimte, zoolang nog een groot gedeelte van den 1917-oogst op afscheep wacht. Welke enorme economische belangen daarbij op het spel staan is aan ieder kenner van Java bekend.

Men mag zich thans niet meer in slaap laten wiegen door het idee, dat de wereld Javasuiker noodig heeft en dus ook wel voor afscheepgelegenheid zal zorgen. Deze stelling heeft geen recht meer van bestaan. Nederland zelf zal nu aan de voornaamste cultuur zijner kolonie de helpende hand moeten reiken door het beschikbaar stellen van Nederlandsche schepen voor het vervoer.

BIJSLAG VOOR RUNDVLEESCHDISTRIBUTIE.

Een medewerker schrijft:

De meening, dat een bijslag van Regeeringswege noodig is, ten einde het publiek in de gelegenheid te stellen rundvleesch tegen 35 à 40 ct. per pond te bekomen, vindt bestrijding in de N. Rott. Crt. Reeds thans is het publiek daartoe in de gelegenheid, merkt het blad op, onder verwijzing naar een advertentie, waarin runderlappen en rollade worden aangeboden tegen 40 ct. per pond, biefstuk tegen 60 ct., haas tegen 55 ct. en gehakt zelfs tegen 35 ct.

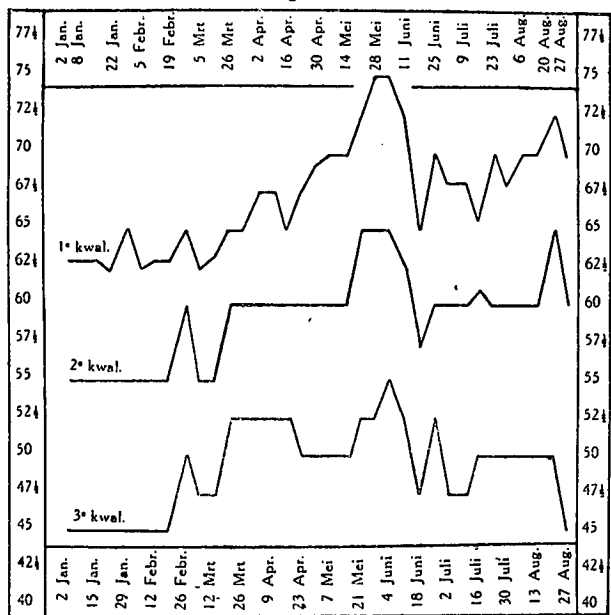
Daar nu met de rundvleeschdistributie volgens het bijslagstelsel f 45.000.000 per jaar gemoeid zou zijn, gelijk dezerzijds becijferd is, mag het van genoegzaam belang worden geacht om wat nader op bovenbedoelde mededeeling in te gaan en haar al of niet juistheid te controleeren.

Het feit van het aanbod in de advertentie is natuurlijk juist. Eén zwaluw echter maakt geen zomer, en wie uit de advertentie zou willen afleiden, dat het publiek, of zelfs maar het mindergegoede publiek, nu ook algemeen bij de eigen slagers vleesch tegen 35 à 40 ct. per pond bekomt, zou dan ook de plank heelemaal misslaan.

Het bovengenoemde geval is een zuiver uitzonderingsgeval. De steller der advertentie kan blijkbaar met een winstmarge uit, waarmede anderen niet uit kunnen; zoo biedt hij bijv. ook varkensvleesch 20 ct. per kilo goedkoop aan dan de vastgestelde maximumprijzen. Weet men nu, dat van de zijde van de slagers uit de groote steden herhaaldelijk geklaagd is, dat de tegenwoordige maximumprijzen van varkensvleesch te laag zijn — slagers uit de volksbuurten hebben, zooals uit de mededeelingen der Amsterdamsche levensmiddelen-commissie is bekend geworden, het gemeentebestuur verzocht er bij de Regeering op aan te dringen om de prijzen van spek en reuzel met 10 ct. per K.G. te verhoogen — dan is, meenen we, een verder betoog over het exceptioneele van het geval overbodig. De uitzondering staat al bij voorbaat vast.

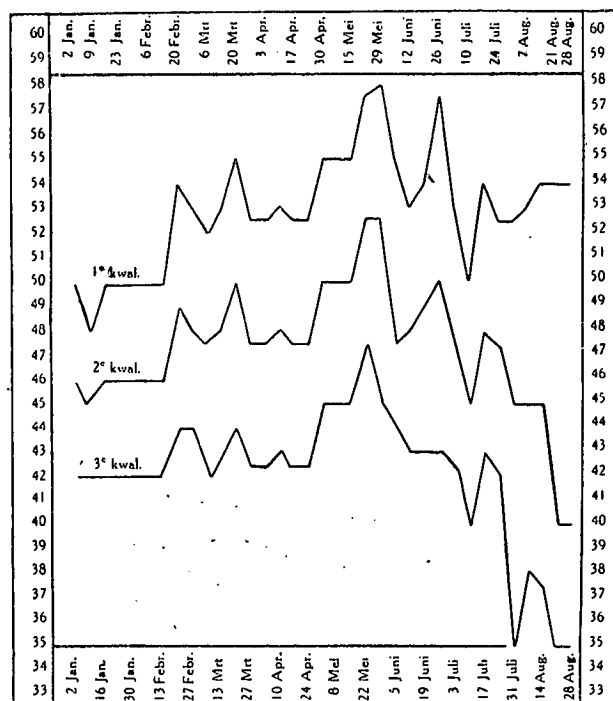
En dat niet alleen, wat de te bedingen winstmarge betreft. Zal er tegen prijzen als bovengenoemd verkocht worden, dan is het buitengesloten, dat het geleverde vleesch is slachtvleesch in den gewonen zin des woords. Het vleesch kan op zich zelf wel van deugdelijke hoedanigheid zijn, maar is in geen geval afkomstig van tweede of zelfs van derde soort slachtrunderen. Immers, zelfs bij de verlaagde noteeringen der laatste weken is de inkooprijzen van het kilo slachtgewicht van een derde soort slachtrund nog hoger dan de gememoreerde verkoopprijzen in den kleinhandel. Het onderstaand grafiekje, opgemaakt aan de hand van de in de N. Rott. Crt. wekelijks gepubliceerde marktnoteringen, toont dit duidelijk aan.

Noteeringen van Rundvleesch te Rotterdam in 1917
(in cts. per ½ K.G.)

Welk vleesch dan wèl reeds thans zonder bijslag tegen kleinhandelprijzen van 35 à 40 ct. per pond verkocht kan worden, is nog niet zoo gemakkelijk te zeggen. In de eerste plaats denkt men hier aan stierenvleesch. De ongunstige weersgesteldheid heeft sedert een maand geleid tot een groot aanbod van magere en half-magere stieren, waardoor de prijzen met sprongen terug zijn gelopen en alle normale verhoudingen, zooals deze golden tusschen de notering voor eerste en die voor tweede soort of derde soort vee, ten eenenmale te loor zijn gegaan. Het nevenstaande tweede grafiekje doet deze omstandigheden fraai uitkomen:

Noteeringen van Stierenvleesch te Rotterdam in 1917
(in cts. per ½ K.G.)

Tot eind Juli loopen de prijs-curven vrijwel parallel. De Meimaand bracht het vee in de wei en zodoende kwam er wat krachtvoer vrij voor de meststieren; de markt werd stijver, wat zeer in de hand werd gewerkt door de aanvankelijk gunstige weersgesteldheid. Juni gaf groote droogte; de hooioogst liet zich allerminst rooskleurig aanzien: een scherpe daling trad op. Terwijl de prijzen voor eerste soort sedert een neiging tot herstel toonden — men ziet dit ook op de eerste grafiek voor de beste soort slachtkoeien en -osses — gaan die voor tweede en derde soort regelmatig terug, zoodat ze ten slotte aanlanden op een peil ver beneden dat van bij het begin des jaars. Duidelijk komt hier uit, dat de veehouder allereerst zijn improductief vee opruimt, wat uitteraard de stieren zijn; (dat de eerste soort stieren de algemeene prijsdaling niet volgt, is te verklaren uit de groote schaarschte aan werkelijk eerste kwaliteit slachtvee); terwijl over het geheele jaar tusschen de hoogste en laagste notering der 3e kwaliteit koeien een verschil is van 20 ct. per kilo, en de eindnotering niet lager is dan die, waarmee het jaar opende, bedraagt voor de 2e en 3e soort stieren de daling 25 ct., en zijn de dieren ca. 15 ct. goedkoop dan bij het begin van het jaar. Vermoedelijk is de groote prijsdaling ook bevorderd, doordien een groot deel van het publiek niet van stierenvleesch houdt, en het afzetgebied dus niet groot is. Overigens is niet te verwachten, dat nog een belangrijke verdere verlaging zal optreden; het ruime aanbod toch kan niet lang aanhouden; daarvoor is het aantal stieren te klein. Volgens de veetelling in Maart j.l. waren er n.l. niet meer dan 29.162 springstieren, werden die alle afgeslacht en werd er uitsluitend stierenvleesch genuttigd, dan zou de voorraad in drie weken verbruikt zijn. Hoe laag overigens de noteringen voor derde kwaliteits-stieren ook zijn, zoo is het nog zeer de vraag, of zij een verkoopen van vleesch tegen 35 à 40 ct. per pond mogelijk maken. Slechts wanneer een slager een zeer grooten omzet heeft en met een kleine winstmarge zich tevreden kan stellen (o.a. door het vleesch niet thuis te bezorgen), kan misschien bij de huidige noteringen verkoop tegen 35 à 40 ct. per pond plaats vinden, en dan nog met dit beding, dat de fijnere soorten vleesch: haas, biefstuk, tegen aanmerkelijk hooger bedragen worden verkocht dan de geadvertende van resp. 55 en 60 ct. Bij prijzen als deze moet de notering per K.G. slachtgewicht nog lager zijn dan 35 ct. per ½ K.G. Zulke noteringen nu

komen momenteel niet of uiterst schaarsch voor; men treft ze alleen aan bij uit nood geslachte dieren en bij afgemolken vee, dat te mager is om als „slachtvee” geboekt te worden, doch opgeruimd wordt, omdat het dier niets meer produceert. Van dit vee is echter het aanbod beperkt en zoo de slagerij algemeen deze runderen zou wenschen te betrekken, zou zeer zeker een prijsstijging intreden, omdat de vraag verre het aanbod zou overtreffen. Wanneer overigens de slagers in het algemeen in den verkoop van dit vleesch een bestaan wilden vinden, dan behoorden de aankoop-prijzen niet meer dan 25 à 30 ct. per pond te bedragen. Dit is af te leiden uit de onderstaande calculatie, die van deskundige zijde is opgemaakt met het oog op de a.s. rundvleeschdistributie, en waarbij wordt nagegaan, welk vleesch en welke hoeveelheden daarvan worden verkregen van een rund met een slachtgewicht van 200 K.G. Als inkoopprijs der koe is aangenomen 90 ct. per K.G., zoodat het dier op f 180 komt te staan. Hierbij komt 10 pCt. accijns, f 5 drijf- en slachtgeld, zoodat de slager in totaal uitgeeft f 203. Daartegenover staan de volgende inkomsten:

	Omschrijving.	Verkoop-prijs.	Op-brengrst.
24	2 K.G. Chateaubriand en biefstukhaas	f 2,50	f 5,—
	3 „ haas	„ 1,70	„ 5,10
	14 „ biefstuk	„ 1,70	„ 23,80
	5 „ contrefilet	„ 1,70	„ 8,50
32	7 „ rib	„ 1,—	„ 7,—
	10 „ roastbeef	„ 1,—	„ 10,—
	5 „ D. lende	„ 1,—	„ 5,—
	10 „ rollade	„ 1,—	„ 10,—
108½	6 „ bakklappen	„ 0,70	„ 4,20
	5 „ riblappen	„ 0,70	„ 3,50
	7½ „ schenkel	„ 0,70	„ 5,25
	75 „ runderlappen, gehakt, klapstuk en borst. .	„ 0,70	„ 52,50
	15 „ nier- en slachtvet. .	„ 1,40	„ 21,—
40½	3 „ hutspot	„ 0,10	„ 0,30
	37½ „ beenderen	„ 0,05	„ 1,87½
		Totaal f 163,02½	

Bij dit bedrag is te voegen de opbrengst van 24 K.G. huid à f 0,90 of f 21,60, en van de afval (waaronder tong, zwezerik, lever, nieren, staart) ad f 6,40, zoodat in het geheel ontvangen wordt f 191,02½. De slager heeft te rekenen met verlies voor inwegen, versnijden, verspatten enz., welk verlies op 5 pCt. te stellen is; over f 180 maakt dit f 9 uit; de netto inkomsten bedragen derhalve f 182,02½. Voor dekking exploitatiekosten en winstmarge is in het algemeen een som van 20 pCt. aan te nemen; voor de voor de koe betaalde inkoop-prijs met accijns van f 203 moet bijgevolg terugontvangen worden f 243,60. Er wordt bij prijzen als bovenstaand in werkelijkheid f 182,02½ terug ontvangen, dus moet de slager, om te kunnen rondkomen, een bijslag van f 61,57½ ontvangen of ruim 30 ct. per K.G. Zou de man het zonder bijslag moeten doen, dan mag de koe hem niet meer dan f 125 kosten, en als hij daarenboven de haas en biefstuk resp. nog 60 en 50 ct. goedkooper moet verkopen, dan worden ook de f 125 weer met een sommetje verminderd.

De conclusie ligt voor de hand: slechts dan kan er bij gemis aan bijslag sprake van zijn, dat algemeen de gewone soorten rundvleesch tegen 35 ct. per pond verkregen zullen worden, wanneer de inkoop-prijzen der voor de slacht bestemde dieren ten hoogste f.120 à f 125 bedragen. Is het nu niet te verwachten, dat bij zoodanige prijzen de boer zal probeeren met alle hulpmiddelen, die hem ten dienste staan, zijn vee door den winter te brengen? Kan hij zijn dieren in het leven houden, dan is het niet-opruimen stellig winst, omdat den volgenden zomer een paar maanden melkgift méér inbrengen dan f 125. Opgeruimd zal dus thans alleen worden, wat voor de aanhouderij absoluut ongeschikt is, (afgemolken vaarvee), maar daarvan is niet zoo'n overvloed, dat de bevolking er maan-

den mee toe kan. En van zelf dringt zich dus weer de noodzakelijkheid van het bijslag verlenen op den voorgrond; want het zal toch niet de bedoeling zijn van de Regeering het hier bedoelde vee te verstaan onder 2e en 3e soort vee, dat voor distributie in aanmerking komt.

EEN CENTRALE BANK IN ARGENTINIE.

Enkele dagen geleden bracht de buitenlandsche pers het bericht, dat de Argentijnsche regeering het oprichten van een centrale circulatiebank naar Europeesch model in overweging had genomen. Pogingen in deze richting zijn, als bekend, vroeger al meer dan eens in het werk gesteld. Reeds in 1822 had de provincie Buenos Aires een eigen centrale credietinstelling in het leven geroepen, die echter door overmatige papieruitgifte al spoedig het vertrouwen verloor en haar papier tot enkele percenten van de nominale waarde zag dalen. Niet veel beter verging het de in 1872 opgerichte Banca Nacional, die eveneens al spoedig een massa ongedekt papier in omloop bracht en na reeds enkele malen van zwakte te hebben blijk gegeven, in de crisis van 1890 volstrekt buiten machte bleek haar positie te handhaven. De regeering heeft toen in zekeren zin de beide functies der centrale credietinstelling gescheiden. Opgericht werd een nieuwe bank, de Banca de la Nacion Argentina, een credietinstelling, als een circulatiebank in haar credietverleening beperkt doch overigens zonder eigenlijk gezegd recht van bankbiljettenemissie, welke zich spoedig over het geheele land heeft vertakt en aan haar bedrijf een niet onbelangrijken omvang heeft kunnen geven. Enkele jaren later, in 1899, werd daarenboven overgegaan tot instelling van de bekende Conversiekas, welk overheidsinstituut tot taak had door scheppen van de mogelijkheid van inwisseling van het in omloop zijnde papier in een zekere verhouding tegen goud, aan dit papier waardevastheid te geven en tevens zoo mogelijk langzamerhand een voldoende centrale metaalvoorraad bijeen te brengen. De resultaten dezer politiek waren, dank zij mede den steun dien de Argentijnsche betalingsbalans sedertdien van enkele buitenlandsche leeningen en van den toenemenden uitvoer van landbouw- en veeteeltproducten mocht ondervinden, over het algemeen zeer gunstig. Wel vertoonden zich enkele malen belangrijke wijzigingen in den goudvoorraad ook in ongunstigen zin, maar toch was het resultaat, dat bij het uitbreken van den oorlog de Conversiekas 230 millioen pesos goud bezat, welk bedrag sedertdien tot belangrijk boven de 300 millioen, ten deele elders gedeponeed, gestegen is. Het oogenblik schijnt dus thans gunstig om zonder vrees voor spoedige herhaling van de vroegere ervaringen, het verband tusschen het muntstelsel en het centrale credietwezen van het land te herstellen. Dat overigens beiden en met name het credietwezen er door zouden worden verbeterd, springt in het oog. Herdiscontearing van wissels, thans in Argentinië aangezien met gelijk oog als tot voor kort in de Vereenigde Staten, zou tot een regelmatig bedrijf kunnen worden; met de daardoor geschapen liquiditeit der banken zou de mogelijkheid van credietverleening toenemen, terwijl door de nieuwe elasticiteit van het ruilmiddel vrees voor schaarschte hiervan in tijden van crisis lang niet meer in die mate zou behoeven te worden gekoesterd.

DE KANAALTUNNEL. 1)

In het laatste nummer van the Geographical Journal is het verslag opgenomen van een lezing die Sir Francis Fox voor de Royal Geographical Society te Londen hield over het geographisch vooruitzicht van de tunnelverbinding Dover-Calais. De president van de Channel Tunnel Company, Baron Emile d'Erlan-

1) Een veerboot kan in het Kanaal geen toepassing vinden gelet getijverschillen en weersgesteldheid.

ger, gaf nog eenig historisch commentaar op de beschouwingen van den spreker die o.m. bekend is om zijn aandeel in het tot stand komen van de Simplon-tunnel. Waar de beteekenis van dit probleem niet mag worden onderschat en de mogelijkheid zijner verwezenlijking wellicht grooter realiteit heeft verkregen, willen wij de uitlatingen van deze specialiteiten in verkort bestek weergeven.

De geschiedenis van het ontwerp gaat terug tot den franschen ingenieur Mathieu, die Napoleon wist te winnen voor het denkbeeld der onderzeesche tunnel tusschen Frankrijk en Engeland en voorts zijn van den keizer woorden opgeteekend, welke hij tot den britschen ambassadeur na den vrede van Amiens moet hebben gesproken: „C'est une des grandes choses que nous devrions faire ensemble.” Echter dit is slechts de romantische achtergrond waarvan geen verkeerswonder mag gespeend blijven. In later jaren verschaftte een ander fransch ingenieur, Thomé de Gamond, aan het denkbeeld nieuwe reputatie. De regering van koningin Victoria had sympathie voor het plan en nadat reeds door talrijke boringen in het Kanaal, omtrent het jaar 1866 de meening vast stond, dat de constructie uitvoerbaar zou zijn, vond een tiental jaren later de teekening van een fransch-britsch protocol plaats, waarbij de bouw der onderzeesche verbinding overeengekomen werd. Een fransche maatschappij ving weldra aan met het graafwerk aan continentale zijde. Bijna twee kilometers zijn gereed gekomen. De firma Rothschild en de Chemin de fer du Nord waren de promotors van deze combinatie; zij bestaat nog, zij het in latenten staate. Ondertusschen werd ook in Engeland een aanvang genomen, hetgeen leidde tot de oprichting van de Channel Tunnel Company, die bij de wet gemachtigd werd experimenteel werk te doen uitvoeren bij St. Margaret's Bay. De voornoemde maatschappij verrichtte geen werkzaamheden, evenwel werd door de South Eastern Railway, die een gelijksoortige vergunning had weten te verkrijgen, ook omtrent twee kilometers tunnel tot stand gebracht. De heer d'Erlanger geeft nu de volgende verklaring van de gebeurtenissen, die daarna de verdere uitvoering van den tunnelweg vrijdelden. De rivaliteit tusschen South Eastern- en Chatham and Dover Railway, welke laatste de vader van de oorspronkelijke Tunnel Company was, vond haar strijders in het parlement en toen het voorstel in stemming kwam het werk weer op te nemen, dat door eene beslissing van de Board of Trade reeds had moeten gestaakt worden, verklaarde een kleine meerderheid zich daartegen. President d'Erlanger heeft hiermede wel niet alles ontsluitend wat een kink in de „tunnel” deed komen. De ware toedracht, in den vorm van enkele opstelregels, heeft zich nog niet afgeteekend, wel weten wij, dat militair gezag in het gouvernement en de historische achterdocht bij den britschen eilander een sterken invloed hebben doen gelden om het project van de baan te brengen. Hoe dit ook zij, in het jaar 1884 vond de constructie van een Kanaaltunnel een ontijdig einde. De werken aan engelsche zijde voltooid zijn overgegaan aan de Channel Tunnel Company, die thans bestaat. Bij de dertig jaren die sedert verlopen zijn is het niet noodig stil te staan, de tunnel hebben zij ons, gelijk een ieder weet, niet gebracht, er bestaat dus nog aanleiding het oor te leenen aan wat Sir Francis Fox ons van de beteekenis harer tot stand koming heeft te vertellen. Eenige geologische — en technische — bijzonderheden gingen aan zijne beschouwingen vooraf.

De witte krijtrotsen in Frankrijk en Engeland rusten op een bed van grauw krijt, ongeveer 200 voet dik; dit ligt wederom op een dikke laag klei. Beide materialen leenen zich voor tunnelbouw, zijnde oninringbaar voor water. Ter plaatse waar de onderzeesche verbindingsweg ontworpen is heeft de zee een diepte van 160 à 180 voet (55 meter), om beveiligd te zijn tegen alle denkbare invloeden van buiten zal de

bouw ten minste 100 voet onder den zeebodem moeten plaats vinden. Sir Francis denkt zich een tunnel met twee gangen, zooals thans bij alle moderne bergtunnels, toepassing vindt, de voordeelen t.a.v. ventilatie, drainage, reparatie en continu-verkeer hierbij zijn bekend. De diameter van de gangen bedraagt 18 voet (5,50 M.) bij normaal-spoor. Voor de bediening van de tunnel, ventilatie, droogpompen, wordt in het denkbeeld van den spreker een krachtstation opgericht in Kent, tien mijl landwaarts in. Het spreekt, dat in de tunnel met elektrische beweegkracht gereden zal worden. Binnen de territoriale grens is eene daling beneden het algemeene niveau van de tunnel geprojecteerd. In geval van een aanval, oprukkende door de tunnel, stelt men zich voor het dieper liggende gedeelte vol water te doen loopen, waardoor de doorgang versperd wordt. Het weermiddel schijnt inderdaad afdoende en is eenvoudig, noemenswaard zal de constitutie van de tunnel hierdoor niet lijden.

Beschikkende over den onderzeesche verkeersweg wordt de treinreis Londen-Parijs tot zes uur teruggebracht. Voor het oogenblik, of willen wij ons juist uitdrukken, vóór den oorlog, stond het totaal aantal reizigers, dat zich van Engeland naar het overige Europa en in omgekeerde richting verplaatste, op aanzienlijk lager niveau dan geldt bij het wederkeerig reizigersverkeer der belangrijke continentale staten. Om enkele voorbeelden te noemen: in 1911 wisselden Frankrijk en Duitschland, die samen eene bevolking hebben van 100 millioen zielen, 2.800.000 reizigers uit; Frankrijk, België en Nederland, inwonersaantal 50 millioen, 4.350.000. Nu treden bij de gevallen die hier genoemd zijn weliswaar omstandigheden op, die ten deele de vergelijking mank doen gaan, maar men beschouwt toch het isolement der dorsche eilanden bij het beschouwen van de volgende getallen: tusschen Engeland en het geheele continent — waarbij men dus eene bevolking heeft van 48 millioen tegenover zeg 400 millioen — verkeerden 1.600.000 reizigers en daarvan leverde Engeland er 1.200.000, hetgeen men dus aldus kan uitbeelden, dat tegenover drie engelsche reizigers die naar het continent gaan slechts een reiziger van het vastland naar Engeland oversteekt. Baron d'Erlanger berekende in zijn betoog, dat — zich baseerende op de eenheid welke aangenomen wordt voor de gemiddelde uitgaven van een reiziger, tijdelijk in den vreemde vertoevende, van £ 20 — bezoekers uit Engeland een jaarlijks saldo van £ 16 millioen uit dezen hoofde naar het overige Europa doen verhuizen. De juistheid van deze becijfering blijve voor rekening van den geciteerden zegsman, een interessante post voor de samenstelling van een engelsche betalingsbalans ware hier anders in gegeven. Welke wijziging in het belang van Engeland de Kanaaltunnel in de omschreven omstandigheid zou kunnen teweeg brengen, is een vraag, waarvan de beantwoording het best aan de toekomst is toevertrouwd.

De veronderstelling schijnt juist, dat bij de beteekenis ten aanzien van het reizigersverkeer het zwaartepunt der algemeene belangrijkheid van de Dover-Calaisgang gezocht moet worden. Al mist iedere bewering in deze zekerheid, zoo is men toch sterk geneigd aan te nemen, dat de samenklinking van de engelsche en de fransche spoorstaaf niet het transkanaalsche vrachtbootverkeer stop zal zetten; massagoeders zal niet onwaarschijnlijk in de scheepvaart steeds een billijker zaakbezorger vinden; wellicht zal voor aan bederf onderhevige goederen de tunnel echter een rol spelen; edoch het blijven alles veronderstellingen. Sir Francis Fox legde dan ook den nadruk op de directe internationale verbindingen, die door de Kanaaltunnel in het leven geroepen zouden zijn. Bevinden de rijtuigen zich eenmaal op de fransche sporen, dan kunnen zij voortgetrokken worden door geheel Frankrijk, België, Holland, Spanje, Italië, Duitschland, Oostenrijk-Hongarije en Turkije. De Orient-Expres verliet Londen vroeger om 9 uur 's morgens, in de toekomst zou het vertrek op 12 uur 's mid-

dags gebracht kunnen worden voor de zelfde aansluiting in Parijs. Een kwartier later zal de Noord-Expres van Charing Cross vertrekken via Brussel, Berlijn naar Petersburg, resp. Moskou, met aansluiting aan den Transsiberischen spoorweg. De heer Fox laat dan nog de Rome-Expres, de Zuid-Expres en treinen naar Nederland en Skandinavië via Tornea afrijden. Ook dit is nog niet goed genoeg en aan het eind van zijn lezing was Sir Francis met zijn gehoor in Achter-Indië verdwaald, alles per spoor! Wie Bernhard Kellermann's boek gelezen heeft, wordt echter door zulke fictie niet meer geïmponeerd. Het is jammer, dat verkeersprofeten zelden maat weten voor hun enthousiasme, de serieusheid hunner wetenschap wordt er zeer door geschaal — men verdiepe zich maar eens in de Saharaspoorweg-litteratuur. Merkwaardig is de motiveering van de overlandsche verbinding „à l'outrance" uit de verschijning van het nieuwe wapen ter zee: de duikboot.

Of de tot stand koming van de Kanaaltunnel thans naar menselijke veronderstelling zeker geacht mag worden, ook die vraag is moeilijk te beantwoorden. De anglo-fransche verbodering zal te haren gunste werken. De oorlog heeft getoond, dat de snelle en zekere onderzeesche verbinding van Engeland met het continent onnoembare diensten had kunnen bewijzen; maar roept men zich de eerste maanden van den oorlog in de gedachte, zoo vraagt men zich af of alle gevaren inderdaad denkbeeldig zijn, die voor het bestaan van een ingang op continentalen bodem van Engeland geopperd worden. De geschiedenis zal nog moeten bewijzen of uit het engelsche volk gevaren is het sentiment, dat men wel het Shakespeareiaansche genoemd heeft.

DE DUITSCHE-ZWITSCHE ECONOMISCHE OVEREENKOMST.

31 Juli liep de reeds eenige malen verlengde economische overeenkomst tusschen Zwitserland en Duitschland af en tot 21 Augustus heeft het geduurd, eer over het nieuwe verdrag overeenstemming was verkregen. Vergelijkbaar als de economische positie, waarin Zwitserland zich tegenover Duitschland bevindt, in meer dan een opzicht is met die van ons eigen land, zou het reeds hierom geen verwondering behoeven te baren, dat en gedurende den loop der onderhandelingen en na het tot stand komen der overeenkomst in de Nederlandsche pers herhaaldelijk mededeelingen dienaangaande zijn gedaan en zelfs in de Ie Kamer bij de behandeling van het ontwerp inzake de Exportcentrale van meer dan een zijde op deze gebeurlijkheid is gewezen. De inhoud van het verdrag gaf hiertoe nog te meer aanleiding.

De moeilijkheid, waarin Zwitserland verkeerde, was deze, dat het voor zijn brandstofvoorziening, zoowel voor huisbrand als voor industrieel gebruik, volstrekt aangewezen is op levering van Duitsche zijde, terwijl omgekeerd weliswaar voor tal van Zwitsersche artikelen in Duitschland een grage markt is te vinden, doch deze artikelen voor Duitschland niet van zoo volstrekte noodzaak zijn als de Duitsche kolen voor Zwitserland. Bovendien werd in vergelijking met vroegere overeenkomsten de positie van Zwitserland nog verzwakt, doordat eigen behoefte dwongen tot inkrumping van den export, in de eerste plaats wat aangaat slachtvee. Het gevolg is geweest, dat, als bekend, Duitschland aan de levering van steenkool de voorwaarde heeft kunnen verbinden, dat zoo spoedig de maandelijksche levering 75.000 ton overschrijdt, van Zwitsersche zijde aan Duitschland een bedrag in francs ter leen zal worden verstrekt, welk bedrag progressief stijgt tot bij levering van 200.000 ton een maandelijksche som van 20 miljoen francs wordt bereikt. Deze vorm van verplichte credietverleening als onderdeel eener economische overeenkomst, op zichzelf een novum, is zoowel van Zwitsersche zijde als in de Ententelanden aan scherpe critiek onderworpen, een

critiek die zich in hoofdzaak richtte tegen het feit, dat Zwitserland aldus gedwongen werd haar bij Duitschland betrokken financieele belangen te vergrooten. Daarbij werd tegenover de van Duitsche zijde gegeven verklaring, als zoude de geheele regeling ten doel hebben te voorkomen, dat in de toekomst uit de wederzijdsche goederenruil tusschen Duitschland en Zwitserland nieuwe verplichtingen voor Duitschland zouden voortvloeien, de opmerking gemaakt, dat ware dit inderdaad het geval, het te leenen bedrag bij vermeerderde kolenlevering behoorde te dalen in plaats van te stijgen. Intusschen laat men van Duitsche zijde niet na erop te wijzen, dat in de overeenkomst, die voor 9 maanden is aangegaan en dus tot 30 April 1918 zal gelden, de kolenprijs voor deze tijden niet hoog zou zijn gesteld. Aangenomen is een verhooging van den vorigen contractprijs met 50 pCt., waardoor de prijs komt op 90 francs vrij op wagon aan de mijn, een prijs, die naar Duitsch zeggen, met bijberekening van de vervoerkosten naar Zwitserland door den prijs, dien een land als Italië voor de schaarsche geleverde Engelsche kolen heeft te betalen, vele malen zou worden overtroffen.

AANTEKENINGEN.

De zweedsche moeilijkheden en de houthandel. — Toen wij in No. 76 de betalingsmoeilijkheden die zich met Zweden voordoen bespraken, werd reeds opgemerkt, dat met name onze houtimporteurs den hinder ondervinden van Zweden's gedraging. In de inmiddels verlopen maanden heeft de onbevredigende toestand zich helaas nog geaccntueerd en beweegt de Stockholm-koers zich thans op nog hooger niveau. Wij mochten van enkele onzer grootste houtimporteurs eenige beschouwingen vernemen over de bezwaren voor de houtvoorziening van Nederland door de, onzen lezers bekende, houding aan zweedsche zijde aangenomen. Tot dusverre heeft Zweden geen tegenprestatie wegens houtlevering van ons land gevorderd. Men heeft eene voorloopig voldoende hoeveelheid hout in gezaagden staat kunnen koopen, te betreuren is het echter, dat de lengten boven 6 meter, waarvan Rusland en Finland groote hoeveelheden plegen te leveren, door Zweden niet gezaagd worden. Ofschoon het bevrachten met groote moeilijkheden gepaard gaat, wordt er toch geregeld aangevoerd. De Zweden verkoopen niet anders dan in hunne munt, en ofschoon, gelijk uit de dagbladen bekend is, de Bond van Houthandelaren en de Amsterdamsche Vereeniging van Hout-Importeurs het besluit hebben genomen om ter verbetering onzer valuta in Zweden slechts in nederl. crt. te koopen, waardoor het risico der koersbeweging op de wederpartij zou worden afgewenteld, betwijfelde men of dit standpunt wel steeds zal zijn vol te houden. Vooral in tijden als deze pleegt tusschen verkooper en koper de positie van den laatste, die de goederen van noode heeft, dikwijls niet de sterkste te zijn. Te hopen is, dat, wanneer de Zweden hardnekkig weigeren, alle belanghebbenden zich trouw aan het besluit van den Bond zullen houden, ook al beschikt deze over geen ander strafmiddel, dan vervallen-verklaring van het lidmaatschap.

Australisch zilver. — De bewering in het geldbericht van ons vorengaand nummer gegeven, dat aan twijfel onderhevig is of in de huidige Londensche zilverprijzen de waarde van het witte metaal is uitgedrukt, zou men gestaafd kunnen noemen door het feit, dat de opgaande beweging der zilvernotering slechts van weinig invloed is geweest op den koers van aandelen der australische zilvermijnen, al mogen de transportmoeilijkheden hierbij een rol gespeeld hebben. In een der laatst ontvangen nummers van de „Times" vinden wij iets gezegd van den toestand der australische mijnen en smelterijen. In het Commonwealth zijn drie groote producenten: the

Broken Hill Associated Smelters met een jaarlijksche productie van 6.840.000 oz., the Sulphide Corporation die eene productie van 2½ miljoen ounces zal opleveren, en the Electrolytic Refinery Company of Australia met ongeveer 750.000 oz. De Sulphide Corporation begint het bedrijf in October, de maatschappij zond tot op heden zijn grondstof naar Engeland. Er bestaat weinig uitzicht, dat de zilverproductie in Australië voorloopig verdere uitbreiding zal vinden, eerder wijzen de omstandigheden op het tegendeel. Men is in de mijnen reeds tot tamelijk groote diepte afgedaald waar het erts armer wordt aan zilvermetaal. Zoals den lezer bekend is was Duitschland voor den oorlog de groote koper van de concentraten der ertsen die vermengd, zilver, lood en zink bevatten. Over de maatregelen die getroffen werden, toen de oorlog tusschenbeiden kwam, om het materiaal ten goede te doen komen aan de britsche behoefte werd reeds tevoren bericht, — men zie laatstelijk het overzicht der zilverproductie voor het jaar 1916 in ons nummer van 9 Mei j.l. De jaarlijksche productie van zilverhoudend erts in Australië vóór den oorlog is geschat op 14 à 15 miljoen ounces, waarvan slechts ongeveer 5 miljoen ounces ter plaatse werden geraffineerd. Afzienbaar is de tijd wanneer al het gedolven metaal in gezuiverden toestand het land zal verlaten, er blijft dan slechts een zekere hoeveelheid zinkconcentraat voor export beschikbaar. Het australische zilver vindt hoofdzakelijk plaatselijk en in het Oosten zijn weg. De photographische- en film-industrie nemen belangrijke hoeveelheden af, overigens zijn Britsch-Indië, Japan, China en Aziatisch Rusland de voornaamste koopers. Op de Londensche markt verschijnt dan ook thans weinig of geen zilver afkomstig uit het Commonwealth.

China contra Duitschland. — De Economist van 18 Augustus geeft eene opsomming van de locale nadeelen voor Duitschland door met zijn hemelsche confrater in oorlog te zijn geraakt. Verspreid hebben we de meeste reeds uit de dagbladen vernomen. De oorlogsverklaring op 14 Aug. j.l. werd gevolgd door het in beslag nemen van 3 Oostenrijksche mailboten, enkele Duitsche schepen waren reeds eerder in beslag genomen. De vloot der centrale mogendheden die zich in Chineesche havens bevindt meet 37.000 ton. De Deutsch-Asiatische Bank zal gesequestreerd worden. Voorts verliest Duitschland, althans voor het oogenblik, zijn aandeel (+ 20 pCt.) in de schadeloosstelling van den Bokseropstand. Evenzeer trekt het land niet meer de voordeelen uit de twee groote Chineesche spoorwegen, waarbij het geïnteresseerd was en geniet ook geen rente van de buitenlandsche Chineesche leeningen waarin het aandeel nam. In 1913 exporteerde Duitschland naar China voor een waarde van ruim 130 miljoen mark aniline kleurstoffen en indigo ($\frac{1}{3}$ van het totaal), ijzer en staal. Duitschland nam de vierde plaats in onder de in China invoerende landen. In de goederenhandel met China — deze opmerking wordt niet door den Economist gemaakt — was Duitschlands positie dan ook niet van uitermate beteekenis.

Londensche banken en luchtaanvallen. — Een merkwaardige uiting van den oorlog doet zich voor in een bericht hetwelk de engelsche bladen bevatten, die de jongste mail ons bracht. Eene uniforme regeling is getroffen door de Bank of England en de clearing banks t.o.v. hare gedraging bij een luchtaanval. Zoodra voor een aanval gewaarschuwd is mogen de banken voor het publiek gesloten worden, totdat het „all clear” signaal weer is gegeven. Wordt deze melding niet later dan 2 uur n.m. ontvangen dan zullen de banken op het gewone uur sluiten, geschiedt zij niet voor 4 uur n.m. zoo worden de banken dien dag niet meer open gesteld en in geval het „all clear” tusschen 2 en 4 uur n.m. wordt geblazen moeten de banken nog een geheel uur daarna voor het

publiek worden open gehouden. Officieel zal deze maatregel niet gepubliceerd worden, wellicht acht men het in Londen niet-wenschelijk om deze inbreuk op den „business as usual” ambtelijk te verkonden.

Ruw zijde-export van Kanton. — Kanton is vermoedelijk wel de belangrijkste zijde exporteerende plaats in China. De beteekenis van het artikel zijde voor China behoeft geen betoog. De volgende tabel, aangevende het aantal balen ruwe zijde uit Kanton geëxporteerd naar Europa en Amerika in de vijf opeenvolgende jaarperiodes tusschen 1 Mei 1912 en 30 April 1917, illustreert op overzichtelijke wijze de verschuivingen die zich in het Verre Oosten, veroorzaakt door den oorlog, in handel en verkeer voordoen.

	1912	1913	1914	1915	1916
	Balen	Balen	Balen	Balen	Balen
Britsche firma's	19.183	20.286	15.955	12.050	16.808
Fransche „	20.004	24.200	8.725	16.200	26.241
Duitsche „	4.109	5.713	1.996	—	—
Japansche „	761	2.919	4.846	4.902	4.302
Zwitsersche „	770	1.277	1.419	343	888
Ver. Staten „	520	2.254	6.173	4.044	3.732
Totaal.....	45.347	56.649	39.114	37.539	51.971
naar Europa....	32.137	37.980	17.471	13.334	29.388
„ Ver. Staten	13.210	18.669	21.643	24.205	22.583
Totaal.....	45.347	56.649	39.114	37.539	51.971

De tabel is ontleend aan het Board of Trade Journal, in het eerste gedeelte is eene onderscheiding naar de exporteerende firma's gegeven.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Uitvoerverboden. Met ingang van 30 Augustus j.l. is verboden de uitvoer van *bloembollen*. Voorts is met ingang van 1 dezer verboden de uitvoer van *droge en aangemaakte verf*; van *beukennootolie* en van *sigaren, sigaretten en verdere bewerkte producten van tabak*.

Vermindering van het broodrantsoen. Blijkens opgave van het Bureau voor Mededeelingen omtrent de Voedselvoorziening, heeft de regeering zich reeds thans genoodzaakt gezien om tot de vermindering van het broodrantsoen, (verlenging van den termijn, waarvoor de broodkaart geldt van 9 tot 11 dagen), over te gaan, aangezien op aanvoer van broodgraan uit Amerika niet valt te rekenen.

Teneinde den maatregel zooveel mogelijk te verzachten voor hen, die daardoor het zwaarst worden getroffen, is den gemeentebesturen verzocht voor de verstreking van een eerste aanvullingsbroodkaart, behalve de reeds aangenomen personen, al diegenen in aanmerking te doen komen, die door spierarbeid den kost moeten verdienen. Voorts is, teneinde ieder onnoodig gebruik van brood te voorkomen, verboden in eetgelegenheden en dergelijke inrichtingen brood te verstrekken bij koude en warme schotels, ook wanneer voor dat brood afzonderlijk zou worden betaald. Ten slotte wordt nogmaals ernstig aangedrongen op het betrachten van de grootst mogelijke zuinigheid bij het gebruik van brood.

Distributie van koffie en thee. Door den Minister van Landbouw, enz. is vastgesteld een distributieregeling voor thee en koffie; daarbij is tot en met 2 dezer verboden iedere verkoop en aflevering van koffie en tot en met 13 dezer iedere verkoop en aflevering van thee. Na genoemde data zullen kleine hoeveelheden verkrijgbaar zijn op de lichamen der broodkaarten, resp. van de 25e en 26e week. Ingesteld is voorts een Rijksdistributie bureau voor thee en koffie (T. K. D.), waaraan toegevoegd eene commissie van advies inzake thee en eene commissie van advies

in zake koffie. Door den Minister is tevens een eenheidsprijs bepaald voor den verkoop in het klein van koffie en van thee, en wel van resp. f 1 en f 1,40 per ½ K.G. Deze prijzen zijn hooger dan de thans voor de mindere soorten geldende, en lager dan de tegenwoordige prijzen der betere qualiteiten; de kleinhandelaren zullen derhalve de verschillende qualiteiten vermengd moeten verkoopen. Maatregelen zullen getroffen worden tegen hen, die zullen trachten uitsluitend mindere soorten te verkoopen en de betere vast te houden met de hoop op grooter winst.

Bij deze regeling wordt uitgegaan van de gedachte, dat de genotmiddelen thee en koffie, door het algemeen gebruik, dat er van gemaakt wordt, bijna voedingsmiddelen zijn geworden. Terwijl deze regeling in overweging was, bleek zich reeds voorraadvorming door particulieren voor te doen, zoodat onverwijd ingrijpen noodig was.

Geldigverklaring van bons van broodkaarten voor koop en verkoop van bloem en meel. Onder intrekking van eene vorige beschikking is den Regeeringscommissarissen voor de rijksgraanverzameling bevoegdheid verleend voor met name te noemen gemeenten alle bons der witte-, bruin- en roggebroodkaarten geldig te verklaren tot koop en verkoop van resp. tarwe, bloem, tarwemeel of roggebloem.

Grondstoffen voor grof roggebrood. Door den Minister is eene nieuwe regeling getroffen voor de distributie van grondstoffen voor grof roggebrood. Aan landbouwers wordt geen rogge voor eigen gebruik gelaten; zij moeten dus eveneens roggebroodkaarten ontvangen. Alle inlandsche rogge wordt geleverd aan de regeeringscommissarissen. In afwijking van het tot heden gevolgde systeem ontvangen de gemeenten derhalve in het vervolg geen rogge rechtstreeks van de landbouwers voor eigen rekening in opslag.

Afgewaaid fruit. Door de Vereniging „Fruit-Centrale” is bepaald, dat afgewaaide appelen en peren gedurende enkele dagen geheel voor inlandsche fabrieken en voor het buitenland mogen worden geveild.

Petroleum. Het ligt in het voornemen weldra een distributieregeling vast te stellen voor de levering van petroleum voor huishoudelijke doeleinden. Volgens deze regeling zal petroleum slechts kunnen worden verkocht ten behoeve van de verlichting van woningen, waar tot heden noch electriciteit, noch gas voor verlichting of kookdoeleinden beschikbaar was; van rijkswege zullen voor de in aanmerking komende gezinnen petroleumdistributiekaarten beschikbaar worden gesteld.

Benzine. In overeenstemming met de prijsverhoging van auto-benzine en terpentina tot resp. f 0,60 en f 0,65 per liter, is de prijs voor aflevering van die producten in kleine hoeveelheden op bonboekjes gesteld op resp. f 0,75 en f 0,80 per liter.

Maximumprijs kool- en raapzaad. Voor kool- en raapzaad, zoowel van oogst 1917 als van vroegere oogsten, is een maximumprijs bepaald van f 65 per 100 K.G. voor goede kwaliteit, droog en marktschoon geleverd.

Inbezitneming oliezaden. Behalve de reeds genoemde producten van den oogst 1917 worden nog door de regeering in bezit genomen inlandsch koolzaad, raapzaad, boterzaad, dederzaad, blauwmaan zaad en lijnzaad, afkomstig van vroegere oogsten, alsmede de verwerkingsproducten van genoemde producten, voor zoover zij afkomstig zijn van den oogst 1917.

Paraffine en lijnzaad. Teneinde tegevoet te komen aan gerezen bezwaren, speciaal wat aangaat de levering van paraffine en lijnzaad, heeft

de Minister van Landbouw bepaald, dat apothekers en apotheekhoudende geneeskundigen goederen, waarvan de aflevering en het daarmede verband houdende vervoer verboden is, al dan niet bewerkt of met andere stoffen vermengd in kleine hoeveelheden voor geneeskundig gebruik mogen blijven afleveren, onder voorwaarde evenwel, dat dit uitsluitend op geneeskundig voorschrift geschiedt. Voort mogen lijnzaad en paraffine eveneens door groothandelaren in of fabrikanten van chemische en pharmaceutische preparaten aan ziekenhuizen, apothekers en apotheekhoudende geneeskundigen worden afgeleverd tot een maximum gewicht per zending van 5 K.G. bruto voor lijnzaad en van 3 K.G. bruto voor paraffine.

Brandstoffenvoorziening. Door den Directeur der Rijkskolendistributie is verklaard, dat alle maatregelen werden en worden getroffen, waardoor de toegezegde hoeveelheden van 10, resp. 12 H.L. steenkolen zullen kunnen worden gegeven aan alle huisgezinnen. Bezitters van meer dan 2 haardsteden zullen van het boven 12 H.L. toegewezen kwantum niets ontvangen, voordat de Rijkskolendistributie daartoe machtiging heeft verleend, welke machtiging uit den aard der zaak niet zal worden verstrekt, vóór de 10 of 12 H.L. voor klassen I en II, hetzij door de huisgezinnen zijn ontvangen, hetzij voor hen voorradig zijn.

Rantsoneering van gas en electriciteit. Door de Rijkskolendistributie zijn thans voor het geheele rijk regelen vastgesteld voor de rantsoneering van gas en electriciteit voor het tijdvak van 1 October 1917 tot en met 31 Maart 1918.

Boter-distributie. In verband met het in werking treden der distributieregeling voor boter met ingang van 1 dezer is de aandacht der kleinhandelaars gevestigd op de wenschelijkheid hun bestellingen voor boter zoo vroegtijdig mogelijk te doen, aangezien eerst ongeveer 10 dagen na het opgeven van de orders uitvoering daaraan zal kunnen worden gegeven.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN AUGUSTUS 1917.

Staatsleeningen.....	f 49,875.000,—
zijnde:	
Oost-Indië f 50.000.000,— 5 % leening	
à 99 ¼ %.	
Provinc. en Gemeentelijke leeningen ..	720.900,—
zijnde:	
Provincie Utrecht f 720.000 4 ½ %	
obl. à 100 ¼ %.	
Bank- en Credietinstellingen	600.000,—
zijnde:	
N.V. Amsterdamsche Handelsbank	
f 500.000,— aand. à 100 %.	
Ned. Financiële Maatschappij voor	
Canada f 100.000,— aand. à 100 %.	
Rubber-Maatschappijen	250.000,—
zijnde:	
N.V. Banjoewangi Rubber-Mij. „Kali	
Telepak” f 125.000,— aand. à 200 %.	
Totaal.....	f 51.445.900,—

Totaal der emissies in Januari ...	f 149.213.120,—
Februari	5.316.600,—
Maart	15.254.820,—
April	27.292.750,—
Mei	24.560.515,—
Juni	18.286.875,—
Juli	46.024.450,—
Augustus	51.445.900,—
Algemeen totaal	f 337.395.030,—

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

I. BANKDISCONTO'S.

	1 Sept. 1917	20 Juli 1914
Ned. Bank	Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
	Bel. Binn. Eff. 4 1/2 " 1 " '15	4 " 23 " '14
	Vrsch. in R.C. 5 1/2 " 19 Aug. '14	5 " 23 " '14
Bank van Engeland	5 " 6 Apr. '17	3 " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 " 20 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Oostn. Hong. Bk.	5 " 10 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Russische Staatsbk.	6 " 27 Juli '14	5 " 1 Apr. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 " 10 " '15	5 " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	5 1/2 " 9 Nov. '16	4 1/2 " 6 " '14
Zwitsersche Nat. Bk.	4 1/2 " 2 Jan. '15	3 1/2 " 19 " '14
Bank van Italië	5 " 1 Juni '16	5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3-4 1/2 " —	—
Javaneche Bank	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

II. OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call- money
	Part. disconto	Prolon- gatie				
1 Sept. '17	2 1)	2 1/2 1)	4 3/8 2)	4-5/8	—	5 1/2-6 1)
27 A.-1 S. '17	2	2 1/4-2 1/2	4 3/8 2)	4-5/8	—	2-6
20-25 A. '17	2	2 1/4	4 3/8 2)	4-5/8	—	1 1/2-3
13-18 " '17	2	2-2 1/4	4 3/8 2)	4-5/8	—	2 1/4-3 1/2
28 A.-2 S. '16	1 1/8-3/8	1 1/2-3/4	5 3/8-5/8	4-5/8	—	2-3
30 A.-4 S. '15	—	2 1/2-4	4 1/8-1 1/8	—	—	1 1/8
20-24 Jul. '14	3 1/8-5/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Notering van 30 Aug. 1917.

WISSELKOERSEN.

I. KOERSEN IN NEDERLAND.

Voor Londen, Berlijn en Parijs worden voorloopig ook de dagelijksche noteringen te Amsterdam opgenomen. De dagelijksche koersen op New York, alsmede de laagste en hoogste der week zijn aan particuliere opgaven ontleend.

Data	Londen	Berlijn	Parijs	New York
27 Aug. 1917 ..	11.31 1/2	33.35	41.30	2.37 5/8
28 " 1917 ..	11.28 3/4	33.25	41.20	2.37
29 " 1917 ..	11.33 1/2	33.30	41.30	2.37 5/8
30 " 1917 ..	11.33 1/2	33.17 1/2	41.25	2.38
31 " 1917 ..	—	—	—	—
1 Sept. 1917 ..	—	—	—	2.38
Laagste der week	11.28	33.05	41.—	2.36 3/4
Hoogste " "	11.35	33.50	41.35	2.38 1/4
25 Aug. 1917 ..	11.34 1)	33.50 1)	41.40 1)	2.38 1/4
18 " 1917 ..	11.38 2)	33.65 2)	41.40 2)	2.38 1/8
Muntpariteit ..	12.10 3/8	59.26	48.—	2.48 3/4

1) Notering van 24 Aug.

2) Notering van 17 Aug.

Data	Zwitser- land	Weenen	Kopen- hagen	Stockholm	Batavia telegrafisch
1 Sept. 1917	51.75	21.12 1/2	72.62 1/2	80.10	99 1/2-100 1/2
Laagste d. w.	51.50	21.05	72.30	79.35	—
Hoogste " "	52.90	21.40	72.70	80.15	—
25 Aug. 1917	53.10	21.35	72.40	79.50	99 1/2-100 1/2
18 " 1917	54.15	21.45	72.40	79.65	99 1/2-100 1/2
Muntpariteit	48.—	50.41	66.67	66.87	100

OVERZICHT.

Over het algemeen was er deze week wat meer belangstelling voor wissels dan de beide voorafgaande weken. Londen op 11.34 openend, liep terug op 11.28 1/2 en kon dan weder tot 11.34 verbeteren. Daarna veranderde de koers niet veel meer en na enkele kleine schommelingen kon hij zich op dit peil handhaven. Parijs brokkelde langzaam af: 41.35—41.10. Kabel New York 237 3/4—236 7/8—238. Zwitserland zeer flauw: van 53.10 liep de koers op 51.30 terug en op den eersten dag der nieuwe week was er zelfs aanbod voor 50.60. Ook Roebels zeer flauw: 49 1/4—42. Maandag l.l. werd voor 41 afgesloten. Ook Marken bleven flauw 33.40—33.12 1/2, evenzoo Weenen 21.40—21.17 1/2. Stockholm vast: 79.55—80.15. Kopenhagen 72.45—72.65. Kristiania 72.70—72.80. Spanje flauw ± 52.70. Italië ± 31.60. Kabel Argentinië ± 103.50 latend.

II. KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
31 Augustus 1917	4.76.45	5.77	nom.	41 7/8
Laagste d. week..	4.76.45	5.76	—	41 3/4
Hoogste,, ,, ..	4.76.45	5.77 1/2	—	41 5/16
25 Augustus 1917	4.76.45	5.77 3/8	nom.	41 3/4
18 " 1917	4.76.45	5.78	nom.	41 3/4
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

III. KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings- eenheden	24 Juli 1917	4 Aug. 1917	Tijdsperk 6-21 Aug.		21 Aug. 1917
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 7/16	97 3/8	97 3/8	97 3/8	97 3/8
B. Aires	d.p.gd.pes.	49 7/8	49 3/8	49 3/8	49 3/8	49 3/8
Calcutta	sh/d.p.rup.	1 1/4 9/32	1 1/4 9/32	1 1/4 1/4	1 1/4 3/16	1 1/4 9/32
Hongkong ...	id. p. \$	2/7	2/7 3/4	2/7 3/4	2/11	2/10 1/2
Lissabon ...	d. p. escudo	31 7/8	31 7/8	31 1/2	32 1/2	31 7/8
Madrid	Peset. p. £	20.75	20.31	20.75	21.15	21.07
Montevideo ..	d. p. peso	54.—	53 3/4	52 1/2	54 1/8	53 3/4
Montreal ...	\$ per £	4.77 1/2	4.76 3/4	4.76 1/2	4.77 1/2	4.77
Petrograd ..	R. p. £ 10	228	220	218	228	225 1/2
R.d.Janeiro 1)	d. p. milr.	13	13 3/16	13 3/8	13 1/2	13 1/2
Rome	Lires p. £	34.32	34.51	34.70	35.50	35.34
Shanghai ..	sh/d p. tael	3/10 1/4	3/11 1/4	3/11 1/4	4/3 1/2	4/3
Singapore ..	id. p. \$	2 1/4 1/16	2 1/4 1/16	2/4	2 1/4 3/32	2 1/4 1/16
Valparaiso 1)	d. p. pap.p.	12 3/16	12 2 3/32	12 2 3/32	13 1/16	13 3/16
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/1 3/8	2/1 3/8	2/1 7/16	2/1 1 1/16	2/1 3/8

1) Noteringen op 90 dagen.

GOUDE EN ZILVER.

GOUDBEWEGING BIJ DE BANK VAN ENGELAND.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

ZILVER.

Notering te Londen.

te New York.

1 Sept. 1917.....	46	90 3/4 1)
25 Aug. 1917.....	44 7/8	88 1/2
18 " 1917.....	44	86 3/4
11 " 1917.....	42 1/16 2)	82 7/8
4 " 1917.....	41	80 3/4 3)
2 Sept. 1916.....	32 1/4	67 3/4
4 Sept. 1915.....	23 1/2	48 1/2
20 Juli 1914.....	24 1 1/16	54 7/8

1) Notering van 31 Augustus 1917.

2) Notering van 10 Augustus 1917.

3) Notering van 3 Augustus 1917.

NEDERLANDSCHE BANK.

VERKORTE BALANS OP 1 SEPT. 1917.

Activa.		
Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 71.112.182,78 B.-bk. „ 44.019,56 Ag.sch. „ 7.607.037,70 1/2	f 78.763.240,04 1/2
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 8.280.150,—	„ 8.280.150,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.		
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 39.950.408,43 B.-bk. „ 2.954.114,17 1/2 Ag.sch. „ 33.205.860,80	f 76.110.383,40 1/2
Op Effecten	f 71.013.283,40 1/2	
Op Goederen en Spec.	„ 5.097.100,—	„ 76.110.383,40 1/2
Voorschotten a. h. Rijk		„ 14.592.195,16 1/2
Munten Muntmateriaal	Munt, Goud f 49.446.425,— Muntmat. Goud „ 614.698.920,03 1/2	f 664.145.345,03 1/2
Munt, Zilver, enz.	„ 7.270.446,75 1/2	
Muntmat. Zilver	„ —	„ 671.415.791,79
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds. f 5.170.315,— id. van 1/6 v. h. kapit. „ 3.921.939,62 1/2	„ 9.092.254,62 1/2
Geb. en Meub. der Bank	„ 1.465.000,—	
Diverse rekeningen	„ 60.818.904,44	f 920.537.919,47
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	„ 5.234.534,18 1/2	
Bankbiljetten in omloop	„ 789.760.705,—	
Bankassignatiën in omloop	„ 3.318.274,54	
Rekening-Courant saldo's:		
Van het Rijk	f —	
Van anderen	„ 98.727.976,30	„ 98.727.976,30
Diverse rekeningen	„ 3.496.429,44 1/2	f 920.537.919,47

Beschikbaar metaalsaldo f 492.002.439,60 1/2
Op de basis van 2/3 metaaldekking „ 313.641.048,43 1/2
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is „ 2.460.012.195,—

Bij vergelijking met den vorigen weekstaat blijken de volgende verschillen:

	Meer	Minder
Disconto's	46.812.721,44 1/2	
Buitenlandsche wissels	52.470,—	
Beleeningen	1.489.765,38 1/2	
Goud	7.234.663,73	
Zilver		104.231,16
Bankbiljetten	23.094.115,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's	30.357.459,45	

N.B. Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	1 Sept. 1917	25 Aug. 1917
Aan schatkistpromessen.. waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 134.050.000,—	f 100.830.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 68.000.000,—	„ 21.000.000,—
Aan zilverbons ..	„ 115.807.000,—	„ 133.868.000,—
	„ 22.926.826,50	„ 22.484.212,—

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschtebare schulden
1 Sept. 1917	664.145	7.270	789.761	102.046
25 Aug. 1917	656.911	7.375	766.667	70.081
18 „ 1917	656.851	7.229	768.531	66.385
11 „ 1917	656.748	7.097	770.707	66.264
4 „ 1917	647.041	7.060	778.969	57.932
28 Juli 1917	633.304	7.247	767.152	58.470
21 „ 1917	621.209	7.322	760.027	55.682
14 „ 1917	624.158	7.286	767.296	52.738
7 „ 1917	625.872	7.287	771.151	48.507
30 Juni 1917	626.729	7.454	764.224	63.675
23 „ 1917	603.159	7.569	738.635	68.497
16 „ 1917	602.616	7.573	741.257	68.016
9 „ 1917	594.428	7.420	749.594	50.828
2 Sept. 1916	584.865	7.460	679.571	134.879
4 Sept. 1915	378.865	1.839	520.208	22.032
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar metaalsaldo	Dekkingpercentages
	Totaal	Hieraan Schatkistpromessen rechtstreeks			
1 Sept. 1917	78.763	68.000	76.110	492.002	75
25 Aug. 1917	31.951	21.000	74.621	495.884	79
18 „ 1917	31.402	20.000	73.697	496.045	80
11 „ 1917	37.913	26.000	74.812	495.414	79
4 „ 1917	45.467	34.000	75.101	485.707	78
28 Juli 1917	44.781	33.000	75.195	474.413	78
21 „ 1917	49.692	38.000	77.060	464.375	77
14 „ 1917	51.755	40.000	76.823	466.424	77
7 „ 1917	52.211	40.000	75.683	468.033	77
30 Juni 1917	52.644	40.000	79.146	447.376	79
23 „ 1917	52.879	40.000	79.469	448.344	76
16 „ 1917	53.142	40.000	83.238	447.376	75
9 „ 1917	53.245	40.000	85.298	440.806	75
2 Sept. 1916	97.276	80.500	64.043	428.532	73
4 Sept. 1915	57.917	29.060	88.489	271.762	70
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 1)	54

1) Op de basis van 2/3 metaaldekking.

JAVASCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden Guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschtebare schulden
2 Juni 1917	72.995	22.160	160.565	35.127
26 Mei 1917	72.098	22.325	157.493	35.211
19 „ 1917	72.297	22.244	156.573	34.428
12 „ 1917	72.825	22.463	157.741	34.906
3 Juni 1916	56.765	31.595	146.657	37.254
12 Juni 1915	29.556	30.990	113.016	17.248
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaalsaldo	Dekkingpercentages
2 Juni 1917	6.550	36.226	50.976	12.565	56.465	49
26 Mei 1917	6.532	35.747	50.060	11.326	56.318	49
19 „ 1917	6.508	36.852	50.149	8.553	56.783	49
12 „ 1917	6.534	36.225	49.605	9.504	57.211	49
3 Juni 1916	6.644	39.576	41.301	11.126	51.577	48
12 Juni 1915	5.913	5.627	55.321	6.208	34.493	47
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 2)	44

1) Sluitpost der activa.

2) Op de basis van 2/3 metaaldekking.

SURINAAMSCH BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Div. reke- ningen 1)
30 Juni 1917 ..	766	1.201	1.015	886	668
23 „ 1917 ..	750	1.145	1.014	888	593
16 „ 1917 ..	756	1.183	1.014	898	605
9 „ 1917 ..	728	1.154	939	902	506
1 Juli 1916 ..	797	1.012	730	957	561
3 Juli 1915 ..	1.105	1.182	1.514	861	969
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

I. BANK VAN ENGELAND.

WEEKSTAAT VAN 15 AUGUSTUS 1917:

ISSUE DEPARTMENT.

Notes issued.. £ 69.536.770	Government Debt £ 11.015.100
	Other securities,, 7.434.900
	Gold coin and bullion „ 51.086.770
£ 69.536.770	£ 69.536.770

BANKING DEPARTMENT.

Capital..... £ 14.553.000	Government securities .. £ 56.541.328
Rest „ 3.519.886	Other securities „ 101.975.407
Public deposits „ 45.509.651	Notes „ 29.492.075
Other deposits „ 126.958.632	Gold and silver coin „ 2.549.151
Seven-day and other bills... „ 16.792	
£ 190.557.961	£ 190.557.961

Door het uitblijven der Engelsche bladen konden de cijfers van den laatsten weekstaat hierboven niet worden opgenomen.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens de cijfers der door de Regeering uitgegeven currency notes van 1 £ en 10 sh. met het bedrag der gouddekking en der tot dekking aangewezen Government securities. De publicatie dezer cijfers geschiedt sedert 26 Augustus 1914.

(In duizenden p. st.)

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.			Dek- kings- percen- tage 1)
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.	
29 Aug. 1917	54.303	40.407	***	***	***	
22 „ 1917	54.153	39.934	***	***	***	
15 „ 1917	53.636	40.045	173.141	28.500	146.220	
8 „ 1917	53.394	40.366	171.496	28.500	144.640	
30 Aug. 1916	56.197	36.152	129.659	28.500	97.529	
1 Sept. 1915	68.433	32.325	57.747	28.500	14.586	
22 Juli 1914	40.164	29.317	
Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re-serve	Dek- kings- percen- tage 1)
29 Aug. '17	57.899	105.499	46.526	131.094	32.347	18,21
22 „ '17	56.483	100.889	44.701	100.889	32.669	19,—
15 „ '17	56.541	101.975	45.510	101.975	32.041	18,58
8 „ '17	56.559	107.948	47.465	130.424	31.478	17,69
30 Aug. '16	42.188	91.941	52.361	102.141	38.496	24 7/8
1 Sept. '15	44.418	145.105	137.935	87.922	54.558	24 1/8
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 1/8

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

II. DUITSCHE RIJKS BANK.

STAAT VAN 23 AUG. 1917.

De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

Metallbestand	Mk. 2.494.576.000
davon Goldbestand	2.402.850.000
Reichs- und Darlehenskassenscheine	567.538.000
Noten anderer Banken	6.275.000
Wechsel	11.066.859.000
Lombardforderungen	7.803.000
Effekten	172.136.000
Sonstige Aktiva	1.345.794.000
Grundkapital	180.000.000
Reservefond	90.137.000
Notenumlauf	8.977.977.000
Sonstige täglich fällige Verbindlichkeiten ..	5.874.854.000
Sonstige Passiva	538.063.000

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens het cijfer der uitgegeven Darlehenskassenscheine. De Scheine, welke niet in kas zijn bij de Reichsbank, circuleeren grotendeels onder het publiek. De Darlehenskassen zijn ingesteld op 11 Augustus 1914.

(In duizenden Mark)

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassen- scheine	Circu- latie	Dek- kings- percen- tage 1)
23 Aug. 1917	2.494.576	2.402.850	567.538	8.977.977	34
15 „ 1917	2.489.536	2.402.462	547.240	8.934.378	34
7 „ 1917	2.482.818	2.402.461	545.926	8.905.653	34
31 Juli 1917	2.458.001	2.402.191	525.244	8.852.737	34
23 Aug. 1916	2.495.963	2.468.562	340.978	8.863.154	41
23 Aug. 1915	2.452.890	2.406.330	236.005	5.317.218	51
23 Juli 1914	1.691.669	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitge- geven	In kas bij de Reichs- bank
23 Aug. 1917	11.066.859	5.874.854	5.547.700	551.100
15 „ 1917	11.368.620	6.080.386	5.473.900	530.500
7 „ 1917	11.032.281	5.739.791	5.424.700	530.400
31 Juli 1917	11.127.020	5.847.971	5.351.000	508.400
23 Aug. 1916	6.658.583	2.691.145	1.879.700	301.900
23 Aug. 1915	4.744.553	1.817.041	1.019.000	188.000
23 Juli 1914	750.892	943.964

III. BANK VAN FRANKRIJK.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Van 6 Aug. 1914 tot 28 Jan. 1915 werden geen staten gepubliceerd. De met * geteekende posten komen eerst sedert 28 Jan. 1915 in den weekstaat voor. De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

(In duizenden francs.)

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	* Te goed in het Buitenland	* Buit.gew. voorsch. a/d. Staat	
30 Aug. '17	5.311.827	2.037.108	260.019	***	11.200.000	
23 „ '17	5.309.717	2.037.108	260.331	717.050	11.025.000	
16 „ '17	5.307.252	2.037.108	260.730	714.436	10.900.000	
9 „ '17	5.305.202	2.037.108	260.371	679.528	10.900.000	
31 Aug. '16	4.812.732	—	338.610	691.060	8.400.000	
2 Sept. '15	4.326.354	—	366.716	980.530	6.400.000	
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—	
Data als boven.	Wissels	* Uitge- stelde Wissels	Belee- ning	Bankbil- jetten	Rek. Crt. Parti- culieren.	Rek. Crt. Staat
	598.435	1.170.372	1.102.157	20.568.913	2.782.775	15.244
	567.412	1.173.013	1.113.577	20.468.568	2.715.700	17.901
	617.770	1.174.569	1.116.187	20.458.825	2.601.354	80.459
	622.201	1.176.391	1.113.527	20.434.624	2.580.014	39.950
	448.319	1.406.862	1.174.835	16.424.647	2.213.659	80.163
	283.760	2.044.719	587.285	13.060.002	2.499.079	30.788
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.560

IV. RUSSISCHE STAATSBANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

De post „Schatkistbiljetten" komt eerst sedert 14 November 1914 n. st. in den weekstaat voor. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

(In millioenen Roebel).

Data n. st.	Goud	Te goed i/h buit- tenland	Zil- ver	Schat- kistbil- jetten	Dis- conto's en belee- ningen	Circu- latie	Rek. Cour- rant
21 Aug. '17	1.297	2.308	124	11.928	1.737	14.435	2.634
14 „ '17	1.294	2.308	124	11.767	1.835	14.125	2.672
5 „ '17	1.293	2.308	124	11.394	2.087	13.916	2.484
1 „ '17	1.292	2.308	125	11.163	1.462	13.646	2.644
21 Aug. '16	1.549	2.057	84	3.931	959	6.927	1.675
21 Aug. '15	1.583	71	41	2.287	1.090	4.021	1.423
21 Juli '14	1.601	144	74	757	1.634	1.099

V. BELGIE.

Van de Nationale Bank van België, die haar goudvoorraad naar Londen heeft overgebracht, zijn sedert 6 Augustus 1914 geen weekstaten openbaar gemaakt.

De Société Générale de Belgique is einde 1914 met de functie van circulatiebank belast. Het Notendepartement dezer bank publiceert wekelijks verkorte balansen. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden francs.)

Data	Metaal incl. buitent. saldi	Beleen. van buitent. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circu- latie	Rek. Crt. saldt
30 Aug. 1917	425.763	89.949	480.000	95.814	992.168	89.392
23 „ 1917	425.415	89.928	480.000	95.330	991.459	89.275
16 „ 1917	425.757	89.894	480.000	96.617	991.480	90.847
9 „ 1917	425.719	89.863	480.000	92.750	981.203	97.363
31 Aug. 1916	308.592	71.320	480.000	45.021	751.131	146.124
2 Sep. 1915	132.174	23.160	360.000	38.769	408.586	145.492

VI. VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.
FEDERAL RESERVE BANKS.

In werking getreden op 16 November 1914.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden dollars.)

Data	Goud	Zilver	Wissels	Deposito's	Circu- latie	Dekkings- Percent- tage ¹⁾
13 Juli '17	925.033	47.545	335.100	1.327.391	—	—
6 „ '17	903.988	38.314	331.517	1.260.973	—	—
29 Juni '17	891.873	39.840	399.512	1.333.826	—	—
22 „ '17	821.253	35.680	435.287	1.302.016	—	—
14 Juli '16	390.203	10.279	105.098	572.418	11.818	69
16 Juli '15	261.188	26.492	37.640	297.616	14.242	85

¹⁾ Gouddekking van deposito's en circulatie na aftrek van de posten tusschen de banken onderling.

VEREENIGDE NEW YORKSCHE BANKEN EN TRUST
MAATSCHAPPIJEN.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(Gemiddelden in duizenden dollars.)

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
1 Sept. '17	527.800	3.766.520	30.870	3.849.410	62.540
25 Aug. '17	527.110	3.729.290	30.660	3.816.350	76.150
18 „ '17	515.630	3.725.010	30.370	3.850.920	65.190
11 „ '17	584.520	3.804.650	30.300	3.795.990	126.080
2 Sept. '16	667.710	3.391.440	31.190	3.252.000	113.370
4 Sept. '15	672.560	2.814.900	36.990	2.654.590	209.520
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170 ¹⁾

¹⁾ Op basis van 25 % van alle deposito's.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 3 September 1917.

De kwestie van oorlog of vrede heeft in de afgelopen week opnieuw haar stempel op de internationale beurzen gedrukt. Het antwoord van de Vereenigde Staten op de vredesnota van den Paus is ingekomen, het eerste van alle mogendheden aan wie de nota was gericht. En — in weerwil van de stemmen die zeiden, dat ditmaal wel van geen enkele zijde een directe weigering zou inkomen — luidt de antwoordnota van Wilson op deze poging tot vredesbemiddeling strikt afwijzend. Met de tegenwoordige Duitse regeering, zoo verklaart de nota, kunnen de Vereenigde Staten niet onderhandelen; het eenige hoopvolle, dat het antwoord inhoudt, is slechts gelegen in de passage die den economischen oorlog na het sluiten van den vrede, desavoueert, een passage die reeds aanleiding gegeven heeft tot de veronderstelling, dat daarin wellicht toch nog het uitgangspunt voor een nieuwe poging tot beëindiging van den wereldstrijd zou kunnen worden gevonden. Eenerzijds dreigt dus de Pauselijke poging aanvankelijk op een échec te zullen uitloopen, anderzijds heeft de organisatie der socialistische conferentie te Stockholm met zooveel moeilijkheden te kampen, dat ook daaruit binnen afzienbaren tijd wel geen resultaat kan worden tegemoet gezien, zoodat de afgelopen berichtsperiode den vrede geen stap nader heeft zien komen. Het is deze opvatting die de effectenbeurzen in de afgelopen week hebben gehuldigd, al naar den aard van de gevolgen die zij aan het voortduren van den krijg vastknoopten, in gunstigen of ongunstigen zin reageerend.

Te New York, waar men thans al geruimen tijd onder den druk staat van allerlei regeeringsmaatregelen, die als een direct gevolg van Amerika's deelname aan den oorlog het zakenleven kwamen beïnvloeden, heeft de effectenmarkt wederom een flauw aanzien gehad. Met Amerika's afwijzing van de Pauselijke bemiddeling gaat natuurlijk gepaard het onwrikbare besluit om de weermacht van het Rijk op te voeren, in schrille tegenstelling op de vermindering van bewapening waarop in de nota van den Kerkvorst werd aangedrongen! Reeds in normale tijden eischt het scheppen van een weermacht groote offers op financieel gebied van een land, doch men was dan gewoon de uitvoering van het programma te verdeelen over een reeks van jaren, en zoo werden ook de aanzienlijke kosten over een dikwerf zeer uitgebreide spanne tijds verdeeld. Thans staat men er in de Vereenigde Staten anders voor. Inplaats van nauwkeurig te wikkelen en te wegen, hoe de uitgaven over verschillende jaren kunnen worden verdeeld, opdat in geen enkel jaar een te sterke druk worde uitgeoefend, is nu de totale last ineens te dragen. En als men dan nagaat, welk een aanzienlijk deel van den opbrengst der belastingen in de laatste jaren voor den krijg op „Oorlog" kwam, is het zeer duidelijk dat men er thans in de Unie zonder buitengewone maatregelen niet kan komen. Het is dan ook de vrees voor verdere drastische regeeringsmaatregelen, die telkenmale het koerspeil neerdrukt. Ten einde den opbrengst der belastingen te vermeerderen, heeft de Senaat toegestemd in een verhooging der oorlogswinstbelasting van 26 tot 33 pCt. Daarbij komt, dat het thans niet meer mogelijk is, de grootere lasten welke zoodoende op de bedrijven komen te rusten, daarvan door prijsverhoging van het product geheel of gedeeltelijk af te wentelen. Ook hier grijpt de regeering in, en dreigt zij met verlaging der maximumprijzen.

De hooge geldkoersen, de afname in de surplus-reserve der New Yorksche banken, hingen ook als donkere wolken boven de markt. Bij de groote bedragen, welke door de regeering worden gevraagd, wordt het voor particuliere ondernemingen steeds moeilijker de benodigde middelen te vinden. De spoorwegmaatschappijen bijvoorbeeld, die al geruimen tijd onder aanzienlijk hoogere bedrijfskosten gebukt gaan, kunnen zich thans dikwerf slechts tot buitensporig „dure" voorwaarden nieuw geld verschaffen, voorwaarden, die men vóór den oorlog zonder twijfel niet geschroomd zou hebben hoogst onereus te noemen. Zoöals bekend, is de Interstate Commerce Commission nog niet bereid gevonden de spoorwegen in staat te stellen, door overeenkomstige verhoogingen hunner tarieven deze ongunstige verhoudingen te wijzigen.

Voor spoorwegwaarden bestond in de afgelopen week een flauwe stemming. Over de geheele lijst waren deze fondsen, dikwijls gevoelig lager, aangeboden, en daar de markt weinig weerstand bood werden aldra ook industriële waarden medegesleept. Het slot kwam in gedrukte houding.

Een van het bovenstaande sterk afwijkend beeld hebben de Duitse beurzen in de afgelopen week getoond. Zoo was bijvoorbeeld te Berlijn de stemming, vooral in de laatste

dagen, zeer opgewekt. Tengevolge der eenigszins verlate publicatie van het antwoord der Vereenigde Staten, werd dit op de Deutsche beurzen tot dusver nog niet gecommenceerd. In verband met de ruimte op de geldmarkt, — eendaags geld was in het laatst der week te Berlijn à 3 pCt. gemakkelijk verkrijgbaar — ontwikkelde zich vraag voor verschillende staatsfondsen, w.o. 3 pCt. Deutsche rijksleening. Van buitenlandsche soorten waren Japansche en Mexicaansche waarden gezocht, de laatste in aansluiting aan de gunstige opvatting der internationale beurzen voor deze papieren. Argentijnsche fondsen waren aangeboden op grond van verontrustende berichten uit Buenos Aires omtrent den economischen toestand van Argentinië. Uit- en invoer schijnen sterk onder het gebrek aan scheepsruimte te lijden te hebben.

De Berlijnsche beurs heeft in den laatsten tijd blijk gegeven over een flink absorbeeringsvermogen te beschikken en dit verschijnsel wordt in de Deutsche financieele pers begrijpelijkerwijze op waardeerende wijze besproken. Als een bewijs wordt o.a. het feit aangehaald, dat zeer onlangs omvangrijke posten van allerlei industriele waarden, welke behoorden tot de nalatenschap van een kortelings overleden groot-industrieel en welke fondsen in effecten met vaste rente moesten worden omgeruild, bij aanbidding ter beurze zonder moeite konden worden geplaatst. Ook wordt melding gemaakt van een miljoenenpost in aandelen Lahmeyer, welke uit de eerste hand in andere handen overging zonder dat van eenigen druk op het koerspeil sprake was. Ten deele is de willige houding te Berlijn ook toe te schrijven aan de aangename tendenties welke de Weensche beurs in de jongste weken voor eenige fondsen heeft getoond. In sympathie met Weenen heeft zich te Berlijn omvangrijke handel ontwikkeld in aandelen-Orientbahn. De groote orders welke voor deze aandelen inkwamen zijn zonder twijfel ook het gevolg geweest van een circulaire betreffende den toestand der maatschappij, welke onder datum van 31 Augustus door een Berlijnsche firma is verspreid, doch welk exposé naar gebleken is reeds vóór dien datum in omloop was. Dit communiqué deelt o.a. mede, dat de Oostenrijksche regeering uit het voorschot aan Turkije de door dit land verschuldigde achterstallige vracht zal betalen.

De rijzing in dit fonds riep ook voor aandelen Tabaksregie vraag in 't leven. Verder bestond ook kooplust voor aandelen Phönix Bergbau. Binnenlandsche bankaandelen waren wederom vast gestemd, terwijl, zonder bespeurbare oorzaak, een goede stemming voor Russische bankaandelen heerschte; aandelen Russische Bank voor Buitenlandschen Handel stegen van 144½ op 159, aandelen Petersb. Int. Handelsbank van 154½ op 161½. Heden noteerden deze fondsen resp. 147 en 159.

Verder trokken de aandacht de aandelen der Deutsche Petroleum A.G. in verband met de gunstige positie der ondernemingen welke bij dit concern zijn betrokken; tevens naar aanleiding van het aandeel dat de maatschappij heeft in de Ungar. Erdgas Ges., die thans plannen tot het fabriceren van aluminium uitwerkt en fabrieken daartoe zal oprichten.

De gunstige stemming welke zich in de laatste weken te Londen voor Mexicaansche waarden heeft geopenbaard, heeft zich in de afgelopen berichtsperiode gehandhaafd. Zoo langzamerhand heeft de rijzing thans alle in aanmerking komende waarden, zoowel de staatsschuldsoorten en spoorwegfondsen als de industrials, een beurt gegeven. Gedeeltelijk is de rijzing gebaseerd op de vooruitzichten welke voor Mexico bestaan op het verkrijgen van een soort van reorganisatieleening bij de Vereenigde Staten, alhoewel dit land op dit oogenblik wel niet al te zeer geneigd zal zijn om de gewenschte faciliteiten toe te staan, in verband met de groote eischen die de Europeesche oorlog aan zijne hulpbronnen stelt. De financieele politiek van Carranza wordt echter desondanks met meer vertrouwen beschouwd.

Een omstandigheid die tot de verlevendiging zeker heeft bijgedragen is de rijzing in den prijs van het zilver, welk metaal thans zijn hoogste prijs sedert September 1891 heeft bereikt. Het witte metaal geldt thans ca. 46 d. per oz., een prijs die de laagste notering der laatste jaren met meer dan 100 pCt. overtreft. In verband met het tekort aan zilver dat zich alomme doet gevoelen is dit feit zeker van belang voor Mexico, dat groote hoeveelheden van dit metaal in zijn bodem herbergt. Mexico's normale zilverproductie wordt op 70.000.000 oz. getaxeerd, dit is tot den huidige prijs voor een waarde van ca. £ 13 miljoen. Doch sedert de politieke strubbelingen, is de productie tot 1/10 van deze hoeveelheid gedaald, n.l. tot ca. 7.000.000 oz., welke, ruw berekend, een waarde van iets meer dan £ 1½ miljoen vertegenwoordigen.

In de Engelsche pers is in verband met het vorenstaande reeds gesuggereerd, dat de geallieerden Mexico een leening zouden toestaan onder voorwaarde dat, zoolang de geld-

gevers dit zouden wenschen, de rente in baren zilver zou moeten worden betaald. Zulk een leening zou naar men meent tot gevolg hebben dat de Mexicaansche zilverproductie weder belangrijk zou stijgen.

Ook voor andere buitenlandsche staatsfondsen, zooals 4 pCt. en 4½ pCt. Japan, en 3 pCt. Portugal bestond te Londen af en toe vraag; 2 pCt. Consols konden zich goed handhaven. Verder werden petroleumwaarden voorbijgaand tot hogere prijzen uit de markt genomen.

Te onzent heeft de afgelopen week geen verbetering in den toestand weten te brengen. Op scheepvaartgebied zijn wij nog niet tot geregeld uitvaren in staat en nog mogen onze schepen de thuisreis uit Amerika niet aanvaarden. Volgens een heden ingekomen bericht zou Nederland zelfs vóór 1 December van dit jaar geen Amerikaansch graan te verwachten hebben.

Op het afwijzen van 's Pausen bemiddeling door de Vereenigde Staten reageerde onze effectenmarkt slechts weinig. Hoogstens leidde het tot eenige winstneming in die aandelen welke kortelings als „vredesfondsen” wat druk waren gekocht en daardoor in koers gestegen waren. Dit waren vooral scheepvaartwaarden en culturen.

	28 Aug.	30 Aug.	3 Sept.	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Schuld	101 ¼	101 ½	101 ¼	
4 ½ % " " " "	1916	100 ½/10	100 7/8	100 13/10 — 1/8
4 % " " " "	1916	94 ¼	94 ¼	94 ¼
3 ½ % " " " "		83	83	—
3 % " " " "		72 ½/10	72 ½/10	72 ½/10
2 ½ % Cert. N. W. S.		61 ½/10	61 3/10	61 — 1/10
5 % Oost-Indië 1915		100 ¼	100 9/10	100 13/10 + 9/10
4 % Hongarijes Goud		39 ¼	39 ¼	—
4 % Oostenr. Kronenr. . . .		37	36 ½/10	35 7/8 — 1/8
5 % Rusland 1906		68 ½/10	68 ½/10	68 — 1/10
4 ½ % Ivangor. Domb.		67 7/8	67 7/8	67 ½/10 + 1/10
4 % Rusland Cons. 1880 . . .		54 ½	52 ½/10	52 13/10 — 1 1/10
4 % Rusl. bij Hope & Co. . .		53 ½/10	53 ½/10	52 13/10 — 1/8
4 ½ % China Goud 1898		66 ¾	66 ¾	—
4 % Japan 1899		67 ¼	67 ¼	—
5 % Brazilië 1895		67 ½	67 ½	—

In de *scheepvaartafdeeling* is het koersverloop van zoo goed als alle fondsen gunstig geweest. Vooral aand. Java-China-Japanlijn (200-215-217) en stoomvaart-Mij. Nederland (205¼—219—215—211½) stonden in het brandpunt der belangstelling. De meeste overige soorten konden, de een meer, de ander minder, eveneens in koers stijgen. Wij noemen: Kon. Holl. Lloyd (179—182—178½), Ned. Scheepvaart Unie (202¼—207), Rott. Lloyd (196¼—205¼—208½).

Van *cultuurwaarden* kwamen eenige suikeraandelen bij geringen handel op een hooger niveau; Tjoekir (400—420—430), Medarie Cult. Mij. (190—194½—189¼). De op ruimer schaal verhandelde aand. Cult. Mij. der Vorstenlanden en H.V.A. waren, vooral later in de week, tot lagere prijzen aan de markt.

Van *petroleumaandelen* vallen geen koersschommelingen van beteekenis te melden; de handel in deze afdeeling lag doorgaans zeer mat.

Tabakken over het geheel stil. Enkele soorten gunstig gestemd, zooals Amsterdam Langkat (210—214¼) en Padang Tabak (118—125—124½), de laatste op overnamegeruchten. Voorts was eenige vraag merkbaar voor aandelen Landbouw-Mij. Soekowono (264—273—270).

Van *rubberaandelen* bestond eenige kooplust voor Amsterdam-Rubbers (216½—220¼—219) en Bandars (128—134). Pref. aand. Ned. Gutta Percha 150—154½—154¼; Preanger Rubber 132¼—136.

	28 Aug.	30 Aug.	3 Sept.	Rijzing of daling.
Ned. Ind. Handelsbank	219	217	218	— 1
Nederl. Handel Mij.	188	187 5/8	187 ½	— 1/8
Amst. Superfosfaatfabriek . .	169 ¼	168 5/8	—	— 5/8
Insulinde Oliefabriek	214	210	211	— 3
Ant. Jurgens' Ver. Fabrieken .	270	272	—	+ 2
Philips' Gloeilampenfabriek .	295	299 ½	300	+ 5
R. S. Stokvis & Zonen	415	415	—	—
Cultuur Mij. d. Vorstenlanden .	225	220	219 ½	— 5 1/8
Handelsver. Amsterdam	442 ½	443	436 ½	— 6
Javasche Cultuur Mij.	367	360	364	— 3
Kon. Petroleum Mij.	550	546 ¼	546 ½	— 3 1/2
Amsterdam Rubber Mij. . . .	219 ½	220 ¾	219	— 1/2
Holland Amerika Lijn	358	348 ½	341 ¼	— 16 ¾
Kon. Hollandsche Lloyd	179 ¼	181	178 ½	— 3/4
Kon. Ned. Stoomboot Mij. . . .	234 7/8	231 5/8	229 ½	— 5/8
Bothnia Vrachtvaart Mij. . . .	334 13/10	334 13/10	—	—
Deli Maatschappij	487 5/8	487 5/8	487 ¼	+ 5/8

De Amerikaanse afdeeling droeg een gedrukt voorkomen. Bij niet omvangrijk aanbod zakten de koersen hier dagelijks meer in. Op de laagste koersen (ca. 100) ontwikkelde zich wat vraag voor Steels. Spoorwegaandeelen later prijshoudend. Marinewaarden lui.

	28 Aug.	30 Aug.	3 Sept.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	72 ¹ / ₂	72 ⁵ / ₈	72 ³ / ₈	— ¹³ / ₈ ↓
Anaconda Copper	156 ³ / ₄	158 ¹ / ₂	154 ¹ / ₂	— 2 ¹ / ₄ ↓
Un. States Steel Corp.	109 ³ / ₄	109 ³ / ₈	106 ⁵ / ₁₀	— 3 ⁷ / ₁₀ ↓
Atchison Topeka.....	100 ¹ / ₁₀	99 ³ / ₄	99 ¹ / ₁₀	— 1 ↓
Southern Pacific.....	92 ³ / ₈	92 ³ / ₈	—	—
Union Pacific	136 ¹ / ₂	136	136 ³ / ₈	— ¹ / ₈ ↓
Int. Merc. Marine afgest. ..	32 ¹ / ₂	33	32 ⁷ / ₈	— ⁹ / ₈ ↓
" " " " prefs	91 ³ / ₈	91 ³ / ₈	90 ¹⁵ / ₁₆	— ⁷ / ₁₆ ↓

Geld op prolongatie ruim; 2¹/₄—2¹/₂.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

2 September 1917.

Tarwe. Gedurende de afgelopen week bereikten ons eenige cijfers, die van belang zijn voor de beoordeeling van de vooruitzichten ten opzichte van de tarwevoorziening van Europa. Van groote betekenis is de mededeeling van den Britschen premier Lloyd George, dat zich in het Vereenigd Koninkrijk omstreeks half Augustus een tarwevoorraad bevond van 8¹/₂ miljoen quarters (circa 1,8 miljoen ton), inclusief de opbrengst van den nieuwen oogst. Deze hoeveelheid is, tezamen met den van den zeilenden voorraad, te verwachten aanvoer en gerekend naar de tegenwoordige gereduceerde behoefte, voldoende voor 8 maanden. De voorraad op het overeenkomstige tijdstip in 1916 was 2 miljoen quarters kleiner. Ofschoon toegegeven wordt, dat in Frankrijk en Italië de voorraad van geringeren omvang is dan in Engeland, is het toch voor alle tarwe-importeerende landen van belang, dat de grootste tarweverbruiker reeds in zijne voorraden eene belangrijke reserve heeft voor tijden van schaarschte. In dat feit ligt een welkom tegenwicht tegen het zoo buitengewoon kleine overschot van den vorigen Noord-Amerikaanschen oogst. Dat tegenwicht is echter niet voldoende om de ongerustheid te doen verdwijnen, omdat het slechts voor een klein gedeelte opweegt tegen het groote verlies, dat de uitputting der Noord-Amerikaansche oude voorraden voor Europa beteekent. Goedgemaakt wordt dat verlies door den overvloedigen Engelschen voorraad nog lang niet, terwijl men tevens niet uit het oog dient te verliezen, dat de Britsche Regeering slechts in den uitersten

nood dien voorraad tot een lager niveau zou laten dalen. Haar kooplust zal dus weinig minder zijn dan in het vorige jaar. De Noord-Amerikaansche foodcontroller rekende dan ook niet met eene vermindering in de Engelsche vraag, toen hij onlangs bekend maakte, dat de Vereenigde Staten en Canada tezamen bijna 11 miljoen ton tarwe te kort hebben om aan de geheele behoefte der Entente-rijken en de neutrale landen te voldoen. Hij vreesst, dat Argentinië, Indië en Australië in dat tekort niet kunnen voorzien en spoort daarom de Amerikaanse bevolking aan, het wekelijksche tarweverbruik per hoofd te verlagen van 5 op 4 Engelsche ponden en het vijfde pond te vervangen door eene andere meelsoort. Indien de noodige transportgelegenheid van de andere tarwe-uitvoerende landen naar Europa kan worden verkregen, mag echter gehoopt worden, dat de heer Hoover den toestand te donker afschildert. De Indische oogst is zeer goed, Australië heeft nog zeer groote voorraden en verwacht weder een grooten oogst, terwijl de vooruitzichten in Argentinië met eene sterk uitgebreide met tarwe-bezaaide oppervlakte schitterend zijn. Als geen groote tegenvallers den toestand zeer veranderen, zullen de drie landen tezamen veel meer dan 11 miljoen ton voor uitvoer beschikbaar hebben.

Hoezeer de tarweuitvoer van de Vereenigde Staten in het afgelopen jaar den voorraad heeft moeten uitputten, blijkt zonder verwijzing naar den geringen zichtbaren voorraad reeds hieruit, dat de geheele uitvoer van tarwe en tarwemeel van 1 Juli 1916 tot 30 Juni 1917 heeft bedragen 5,4 miljoen ton, waarbij meel omgerekend is in tarwe, tegen 6,5 miljoen ton in 1915/1916, terwijl de oogst in 1916 8 miljoen ton minder bedroeg dan in 1915. Men dient hierbij echter in aanmerking te nemen, dat 3,3 miljoen ton van den vorigen oogst waren overgebleven.

Voortdurend worden door de Regeering der Vereenigde Staten maatregelen genomen, die ten doel hebben in het nu aangevangen seizoen de tarweprijzen binnen zekere grenzen te houden, van de beschikbare hoeveelheden een zoo zuinig mogelijk gebruik te maken, waarbij in de eerste plaats de belangen der Entente-rijken in het oog worden gehouden en voor het volgende jaar een veel grooteren tarweoogst te verkrijgen. In onze vorige weekberichten zijn verschillende dier maatregelen reeds genoemd. Dezer dagen schijnt naast den minimumprijs van \$ 2 te Chicago per bushel voor eene der standaardsoorten een maximumprijs van \$ 2,20 te zijn vastgesteld met eene vaste verhouding voor de andere soorten. Het bericht, dat ons hierover bereikte, is nog niet geheel duidelijk. De handel en de uitvoer van tarwe worden onder Regeeringstoezicht geplaatst en slechts zij, die daartoe van de Regeering vergunning verkrijgen, mogen aan handel en export

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres *)		
	Tarwe Sept.	Mais Dec.	Haver Sept.	Tarwe Sept.	Mais Sept.	Lijnzaad Sept.
1 Sep. '17	111 ³ / ₈ ²⁾	56 ¹ / ₈	15,20	9,25	21,80	
25 Aug. '17	211 ¹ / ₂	107 ³ / ₄	52 ³ / ₄	16,60	10,20	22,50
1 Sep. '16	140 ³ / ₄	86 ¹ / ₂ ²⁾	44 ³ / ₈	10,—	5,13	13,50
1 Sep. '15	96 ³ / ₄	71 ⁷ / ₈ ²⁾	36 ¹ / ₄	12,55	4,65	11,35
1 Sep. '14	111	80 ¹ / ₄ ²⁾	48 ⁷ / ₈	8,50	5,40 ⁴⁾	10,50
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 ³ / ₈ ¹⁾	36 ¹ / ₂ ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ Niet genoteerd. ⁴⁾ per Oct.

*) De noteeringen van Buenos Ayres zijn van 31 en 24 Aug., die van 31 Aug. '14 zijn te Rosario.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	3 Sept. 1917	27 Aug. 1917	4 Sept. 1916
	Tarwe	588,— ¹⁾	588,— ¹⁾
Rogge (No. 2 Western) ..	nom.	nom.	nom.
Mais (La Plata)	500,— ¹⁾	500,— ¹⁾	265,— ¹⁾
Gerst (46 lb. feeding)....	nom.	nom.	370,— ¹⁾
Haver (38 lb. white clipped)	25,— ¹⁾	25,— ¹⁾	17,25 ¹⁾
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) .	240,— ¹⁾	240,— ¹⁾	168,— ¹⁾
Lijnzaad (La Plata).....	nom.	nom.	540,—

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	26 Aug.—1 Sept. 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	26 Aug.—1 Sept. 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	1917	1916
Tarwe.....	—	253.376	494.741	—	38.227	18.793	291.603	513.534
Rogge	—	8.465	17.139	—	—	—	8.465	17.139
Boekweit	—	2.314	9.762	—	—	500	2.314	10.262
Mais	2.142	114.010	262.841	—	67.438	103.838	181.448	366.679
Gerst	—	30.600	72.268	—	11.886	7.449	42.486	79.717
Haver	—	10.025	29.106	—	27.269	4.218	37.294	33.324
Lijnzaad	—	8.322	64.412	—	7.560	34.020	15.882	98.432
Lijnkoeken.....	—	34.078	110.509	—	27.985	5.735	62.063	116.244
Tarwemeel	—	19.988	16.279	—	3.051	—	23.039	16.279

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Tarwe	23.309	292.302	592.576	—	—	—	292.302	592.576
Mais	—	12.335	56.495	—	—	—	12.335	56.495

deelnemen. Zelfs zal de Regeering voor iederen exporteur de hoeveelheid vaststellen, die voor export door zijne handen mag gaan. In Canada wordt gehandeld in overeenstemming met de stappen der Amerikaansche Regeering. Evenals aan de beurzen in de Vereenigde Staten is nu ook te Winnipeg de termijnhandel in tarwe gestaakt. Tegenover de goede gevolgen, die de foodcontroller blijkbaar van deze opheffing der termijnzaken verwacht, is zij een der oorzaken, dat de aanvoer der nieuwe tarwe nog steeds zeer klein is en de zichtbare tarwevoorraad nog steeds niet toeneemt. In Canada kunnen nu spoedig de eerste aanvoeren van den nieuwen oogst worden verwacht, doch alle berichten wijzen er op, dat de opbrengst door het droge en heete weder van Augustus niet weinig geleden heeft. Het voor uitvoer beschikbare gedeelte van den Canadeeschen tarweoogst wordt evenals het vorige jaar geheel ter beschikking van de geallieerden gehouden, terwijl er in de Vereenigde Staten tenminste nog eenige aandacht aan de neutrale landen wordt gewijd. In hoeverre deze ook werkelijk Amerikaansche tarwe zullen ontvangen is nog niet te zeggen, daar hierover nog geene overeenkomsten zijn bekend gemaakt, behalve wat Noorwegen aangaat, dat na 15 October in ruil voor het graan, dat dit land nu voor België moet afstaan, eene gelijke hoeveelheid uit Amerika mag aanvoeren.

Maïs, gerst en haver. De vooruitzichten voor den maïs oogst in Noord-Amerika blijven zeer goed. Een minder gunstig bericht uit een enkel gedeelte van het uitgestrekte gebied, waar maïs wordt verbouwd, is van weinig beteekenis voor de zeer groote hoeveelheid maïs, die dit jaar mag worden verwacht. De prijzen blijven vast, vooral in de laatste dagen der week, doch veranderen weinig. Haver was, ondanks den eveneens zeer grooten oogst, deze week hooger en is sedert het laagste punt op 18 Augustus te Chicago weder bijna 5 cents per bushel gestegen. De vraag voor gerst was niet van voldoende kracht om den prijs staande te houden en deze is in de laatste dagen geregeld afgebrokeeld. De hoeveelheid voedergraan, die in het komende seizoen in de Vereenigde Staten beschikbaar zal zijn, zal zeer groot zijn en er bestaat dus alle kans, dat, indien werkelijk op eenigszins groote schaal meel van andere graansoorten wordt gebruikt in plaats van tarwemeel, Europa meer tarwe uit Amerika zal ontvangen dan nu verwacht wordt. Daarenboven zal nog volodende maïs, gerst en haver beschikbaar blijven voor een ruimen uitvoer. Hoezeer die uitvoer, vooral van maïs, bij een grooten maïs oogst kan toenemen, blijkt wel hieruit, dat in normale jaren de geheele maïsuitvoer slechts enkele percenten van den oogst bedraagt.

In Argentinië zijn de maïsprijzen in de afgelopen week weder geducht gevallen. De September-termijn te Buenos Aires, die op 18 Augustus nog \$ 11,85 per 100 K.G. noteerde, sloot den 29sten op \$ 7,85. Den volgenden dag herstelde de prijs zich echter 90 centavos. Ofschoon de kwaliteit met het vorderen van het seizoen langzamerhand iets beter wordt, schijnt die echter nog zooveel te wenschen te laten, dat zij voor de groote prijsdaling eene der hoofdoorzaken is. De vraag voor export is namelijk door de gebrekkige kwaliteit zeer slecht en bovendien doet het gebrek aan scheepsruimte zich steeds sterker gevoelen. Deze laatste factor verhindert eveneens, dat de haverprijs zich weder herstelt van zijn snellen val gedurende Augustus van circa \$ 10,50 op circa \$ 6,75. De te verleide staande haver oogst in Argentinië bovendien eene buitengewoon groote opbrengst, evenals trouwens ook tarwe en lijnzaad, waarvan de vooruitzichten nog steeds schitterend blijven.

Lijnzaad. Het voor dit artikel ongunstige weder in Noord-Amerika en Canada belooft op de opbrengst een zeer nadeeligen invloed te zullen uitoefenen, zoodat groote invoer waarschijnlijk noodig zal zijn. Vandaar vaste markten in Argentinië, waar men nog steeds hoopt op uitvoergelegenheid naar Noord-Amerika en waar de prijzen zich op het niveau der vorige week vrijwel konden handhaven. De uitstekende verwachtingen voor den nieuwen oogst blijven echter eene voortdurende bedreiging voor de tegenwoordige nog zeer hooge prijzen.

Buitenlandsche granen in Nederland.

In den loop der week verluide, dat tusschen de Nederlandsche en de Noord-Amerikaansche Regeering eene overeenkomst was getroffen omtrent de zich in Noord-Amerikaansche havens bevindende 47 (niet 70, zooals sommige berichten beweren) Nederlandsche graanschepen. Evenals Noorwegen zoude ook ons land hebben moeten goedvinden, dat een zeer groot deel der ladingen zoude worden afgestaan aan België, waarna voor de overige uitvoer voor gebruik in Nederland zou worden toegestaan. Uit latere berichten blijkt echter, dat wel van het afstaan aan België van een gedeelte van ons graan sprake is, doch dat de hoe-

veelheid nog niet vaststaat. Het is te hopen, dat spoedig overeenstemming wordt verkregen en in den noodtoestand, die in ons land reeds heerscht, althans eenige verbetering komt. Voor de maand September zal volgens bekendmaking van de Toewijzingscommissie voor veevoeder weder eene beperkte hoeveelheid voeder voor paarden worden beschikbaar gesteld, terwijl ditmaal ook voor het pluimgedierte eene bescheiden portie wordt gedistribueerd.

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	IJzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
31 Aug. 1917..	nom.	120.-/-	244.10/-	30.10/-	—
24 „ 1917..	nom.	120.-/-	241.-/-	30.10/-	—
1 Sept. 1916..	nom.	110.-/-	170.5/-	31.-/-	49.-/-
3 Sept. 1915..	64/10	67.12/6	154.-/-	23.2/6	74.-/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

TIN.

De bruto-tinopbrengst op Banka over het bedrijfsjaar 1916—1917 heeft ongeveer 239.000 pikols bedragen. (St.ct.)

WOL.

Sedert het vorig bericht valt er niets nieuws te berichten. De nominale noteringen voor „tops” te Bradford zijn de volgende:

Data	64 average	Colonial carded			
		56	50	46	40
1 September 1917....	68	52	42	34	31
25 Augustus 1917....	68	52	42	34	31
1 September 1916....	53	39	33	27	26

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands.)

	31 Aug.'17	24 Aug.'17	17 Aug.'17	31 Aug.'16	31 Aug.'15
New York	23,30 c	23,40 c	26,15 c	16,40 c	9,85 c
Liverpool	18,25 d	18,90 d	19,80 d	9,47 d	5,73 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug.'17 tot 9 Aug.'17	Overeenkomstige perioden	
		1916-'17	1915-'16
Ontvangsten Gulf-Havens..	18	44	23
„ Atlant. Havens	31	21	10
Uitvoer naar Gr. Britannië	46	21	14
„ „ t Vasteland.	32	38	36
„ „ Japan etc...	—	14	5
Voorraden in duizendtallen	6 Juli '17	6 Juli '16	6 Juli '15
Amerik. havens.....	738	725	812
Binnenland.....	506	415	407
New York.....	61	157	244
New Orleans.....	205	196	169
Liverpool.....	353	639	1693

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester dd. 8 Augustus 1917.

— Door den gewonen Augustus bankvacantiedag zijn zaken, zoowel in Liverpool als in Manchester, niet van veel beteekenis geweest. Toen de markt Dinsdag weer geopend werd, waren prijzen opnieuw hooger en de Liverpoolmarkt heeft nu ook de stijging in Amerika gevolgd.

Hierdoor hebben spinners hun garenprijzen ook weer verhoogd en hoewel de vraag nog niet veel beteekent, zijn noteringen over het algemeen toch $\frac{1}{4}$ a $\frac{1}{2}$ pence hooger dan verleden week. Er is nog geen afdoende oplossing gevonden voor de voorgestelde vermindering van productie, doch fabrikanten beginnen daarmede reeds rekening te houden en zijn niet bereid verdere orders te accepteren, tenzij met zeer voldoende marges, waarmede dus met deze inkrimping reeds rekening wordt gehouden.

De doekmarkt is zeer gedesorgeriseerd en men neemt liever geen orders aan, daar de productiekosten zeer onzeker blijven en de geheele toestand moeilijk is. Van China komen nog vrij veel orders binnen, doch de vraag van Indië is sterk verminderd en de exporteurs voor die markt kunnen de tegenwoordige vraagprijzen niet betalen; de vooruitzichten zijn echter gunstig, zoodat ten slotte deze prijzen wel betaald zullen moeten worden. Zuid-Amerika en de kleinere markten toonen wel belangstelling en hoewel men daar geregeld orders blijft plaatsen, zijn deze toch hoofdzakelijk voor kleinere hoeveelheden. Prijzen zijn deze week weer vaster en over het algemeen noteeren fabrikanten circa 2½ pCt. hooger dan verleden Vrijdag.

SUIKER.

De export van Bietsuiker maakt, naar verluidt, bevredigende vorderingen.

De stand der bietvelden blijft in de meeste suiker producerende landen van Europa zeer bevredigend en wordt thans naar eene periode van zacht en droog weer verlangd.

Zichtbare voorraden volgens F. O. Licht:

	1916/17	1915/16	1914/15
Duitschland } 1 Sept. 250.000*	545.000*	536.607 tons	
Hamburg			
Oostenrijk 1 "	305.000*	478.000*	244.741 "
Frankrijk 1 "	39.012	58.525	141.454 "
Nederland 1 Aug.	89.481	10.853	33.635 "
België 1 Juni	75.810	38.374	115.605 "
Engeland 1 Juli	130.085	170.406	259.333 "
Totaal Europa	889.388	1.301.158	1.331.375 tons
Ver.St.v.N.A. 9 Aug.	177.000	291.039	351.531 "
Cubahavens 15 "	420.000	445.829	423.980 "
Totaal.....	1.486.388	2.038.026	2.106.886 tons

* Raming.

De nieuwe Suikervereeniging op Java heeft een begin gemaakt met verkoopen door ruim 100.000 picols Suprieur tot de vastgestelde limite van f 11½ te plaatsen. In verband met de bekende afscheepmoeilijkheden is echter de vraag nog zeer beperkt. Het rendement van 73 fabrieken per 15 Aug. toonde eene verhooging van 9½ % in vergelijking met verleden jaar.

In Amerika werd de noteering van Spot Centrifugals van 7.40 c. teruggebracht op 7.02 c., waarop de markt prijs-houdend bleef.

De Cuba-statistiek:

	1916/17	1915/16	1914/15
Ontv. der week tot 11 Aug.	21.191	6.424	15.000 tons
Totaal sedert 1 Dec. 1916	2.879.919	2.930.816	2.445.715 "
Werkende fabrieken....	?	5	5 "
Export d. week tot 11 Aug.	79.000	25.095	57.160 "
Totaal sedert 1 Dec. 1916	2.383.869	2.443.563	1.968.368 "
Exp. U.K. tot 14 Juli	541.171	423.176	245.919 "
Frankrijk „ 14 „	31.134	106.611	5.895 "
Voorraad op 13 Aug.	420.000	445.829	423.980 "
Exp. ger. V.S. 1 Jan.-25 Juli	231.355	394.344	129.288 "

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per September	Londen			New York 96% Centrifug.
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granulated fob.	
31 Aug. 1917....	f —	53/9	—	—	7,02
24 „ 1917....	„ —	53/9	18/6	34/6	7,46
31 Aug. 1916....	„ —	47/1½	—	—	4,64
31 Aug. 1915....	„ —	31/-	20/-	—	—
21 Juli 1914....	„ 11½/32	18/-	—	—	3,26

JAVA KINABAST.

(Opgave van het Kina-Bureau).

Eerste hands Fabrieks- en Pharmaceutische Kinabast. Voorraad op 21 Juli 1917 18395 Colli Aanvoeren hebben sedert dien niet plaats gevonden.

Afleveringen en verkoopen:

Toewijzing 28 Aug. 1917....	12386 Colli
Veiling 29 „ 1917....	252 „
Verkocht voor Assuradeuren.	118 „
Veegsel	10 „
Oudershands afgedaan	379 „
	13145 „

Voorraad te Amsterdam 29 Aug. 1917..... 5250 Colli

Volgens bericht van den vertegenwoordiger der fabrieken is de Unit voor de toewijzing van 28 Augustus 1917, in verband met het gemaakte compromis, vastgesteld op: 11,46 Cts. per ½ K.G.

RUBBER.

De vaste stemming van de tweede helft der vorige week heeft ook deze week aangehouden, wat hoofdzakelijk aan inkoop door Amerika wordt toegeschreven. De prijzen zijn ook gestadig opgelopen en noteeren nu 1 tot 1½ d. hooger, als onderstaand:

Prima Hevea Crêpe loco ..	2/8¾	einde vorige week	2/7¼
Oct./Dec...	2/10	„ „	2/9
Jan./Juni..	2/10¼	„ „	2/9
Hard cure-fine Para	3/3¼	„ „	3/3

LEDER.

M. L. Rosenberg, Amsterdam, schrijft:

Door den Minister van Landbouw, Handel en Nijverheid is aan de gemeenten opgaven verzocht van alle voorradige ledersoorten op 20 Augustus v.m. 12 uur. Deze opgaven moeten tot 7 September zijn ingeleverd. In de eerste plaats is de bedoeling te weten te komen hoe groot de voorraad hier te lande is. Nauwkeurig is dit natuurlijk niet vast te stellen, daar in het tijdsverloop van 20 Augustus tot 7 September wederom veel gebruikt is. Wat verder de bedoeling is zal men moeten afwachten.

De in 's Gravenhage opgerichte Ledervereeniging heeft ten doel de schakel te vormen tusschen R.D.H.L. en de Lederhandel. De Ledervereeniging n.m. zorgt voor de distributie van het leder aan de Lederhandelaren en verder dat ieder zooveel mogelijk en naar gelang van de beschikbare hoeveelheid, wordt toegevoerd.

De onder N.O.T. verband liggende goederen worden nog steeds niet vrijgegeven. De schaarschte in alle ledersoorten wordt met den dag grooter.

De prijzen van Zoolliddercroupens 1e en 2e soort gemêleerd variëren van f 3,40 tot f 3,60 per ½ K.G.

Liezen en afval in het algemeen wordt aan enorm hooge prijzen grif verkocht. Voorraad niet noemenswaard.

De vraag naar technisch leder, chroomgelooide riemen-croupens, is zeer groot. De fabricatie van dit artikel lijdt eveneens tengevolge van gebrek aan diverse chemicaliën.

KOFFIE.

(Uit het Mailbericht van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Koffie onveranderd gestemd. In de eerste hand werd van vroeger opgehouden partijen een en ander verkocht. Enkele partijen vroeger niet gegund of geannuleerd, werden opnieuw aan de markt gesteld, doch bleven, daar eigenaars eene vaster houding aannamen, onverkocht. In de tweede hand vindt geen omzet plaats.

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
31 Aug. 1917	304.000	5050	2.351.000	4900	13½/32
24 „ 1917	268.000	5050	2.154.000	4900	12²⁷/32
17 „ 1917	245.000	4900	1.877.000	4900	13⁵/32
31 Aug. 1916	273.000	6475	1.978.000	6800	12¹⁷/32

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
31 Aug. 1917....	84.000	486.000	432.000	2.496.000
31 Aug. 1916....	55.000	402.000	324.000	2.591.000

JAVA THEE.

(Herleid tot 1/1 Kisten.)

Voorraad 30 Juli 1917	12713
Sedert aangevoerd (vrijgegeven)	3435
	16148
Sedert afgeleverd	8509
Voorraad heden	7639
Waarvan in de eerste hand.....	107

COPRA.

In den toestand van de markt kwam nog geen verandering en blijven de kansen op nieuwe aanvoren nog altijd zeer gering.

Ceylon eif. Londen £ 46.-.

NOTEERINGEN.

Java f. m. s.

1 September 1917.. nom.	} N.O.T.-condities.
25 Augustus 1917.. nom.	
18 " 1917.. nom.	
1 September 1916.. f 37 1/8	
1 September 1915.. „ 29	
20-25 Juli 1914.. „ 28 3/4	

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

3 September 1917. Van de Vereenigde Staten bleven de vrachten in de afgelopen maand onveranderd; betaald werd op de net charter naar Engeland 200/— naar de Fransche Westkusthavens 225/— en naar Italië 325/—, voor kolen naar Zuid-Amerika 125/—. Verscheping ondervindt vertraging; van de Atlantische havens zijn bunkers en lading moeilijk te krijgen, omdat de regeering bijna alle kolen noodig heeft. De Amerikaanse scheepvaart komt meer en meer onder staatsbeheer. De „Shipping Board” overweegt toetreding tot de „Inter-Allied Chartering Conference” en de „Joint Allied bunkering arrangement”. Behalve de reeds in de vaart zijnde koopvaardij schepen heeft de regeering alle op Amerikaansche werven in aanbouw zijnde booten boven 2500 ton laadvermogen opgevorderd. Nieuwe contracten mogen niet gemaakt worden; zoodra het onderhanden zijnde werk gereed is, zal een groote vloot voor het gouvernement gebouwd worden. De „Shipping Board” heeft voor aanbouw en exploitatie van opgevorderde schepen een crediet van \$ 500.000.000 aangevraagd. Aan het transatlantisch vervoer zullen ook Japansche schepen gaan deelnemen. Met Noorwegen worden onderhandelingen gevoerd, teneinde de beschikking over een millioen ton scheepsruimte te krijgen.

Van Engelsch-Indië werd gedurende de afgelopen maand genoteerd 275/— per ton d.w. van Bombay en 480/— per ton rijst van Birma, beide naar het Vereenigd Koninkrijk. Het verschil tusschen deze twee havens is buiten alle redelijke verhouding, zoodat een der noteeringen onjuist moet zijn. Vermoedelijk zou een neutraal schip wel een vracht van 480/— van Birma kunnen bedingen. Van Madras naar de Middellandsche Zee werd 500/— genoteerd. Een door de regeering opgevorderd schip werd voor erts tot 140/— van Bombay naar West-Europa afgesloten.

Voor kolen naar neutrale landen werden zeer hooge vrachten in uitzicht gesteld; er werden echter slechts weinig afdoeningen gemeld. Vrucht Cardiff-Barcelona bedroeg 220/—. In de Entente-landen blijft nijpend gebrek aan kolen heerschen; in Frankrijk moet sedert 1 September de kolenkaart ingevoerd zijn.

De verscherpte duikbootoorlog blijft zijn offers eischen; echter niet in die mate als verwacht werd na het aanvankelijk succes. Het schijnt dan ook hoe langer hoe meer, dat de verscherping den aanvoer voor de Entente niet in bijzonder ongunstiger toestand gebracht heeft. Inmiddels blijven ook berichten over scheepsaanbouw aanhouden; thans uit Australië, Newfoundland en Canada, waar nieuwe werven opgericht moeten zijn. In Japan werden de scheepsbouwpremies afgeschaft; ook zonder die zal de aanbouw op de tegenwoordig reusachtige schaal wel met onverminderde kracht voortgezet worden, omdat de prijzen onveranderd hoog blijven.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
27 A./1 Sept. 1917	—	—	—	30/-	—	145/-
20/25 Aug. 1917	—	—	—	30/-	—	145/-
28 A./2 Sept. 1916	—	—	f 15,—	11/9	f 105,-	152/3
30 A./4 Sept. 1915	—	—	9/9	9/3	70/-	62/6
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
Hout gesaagd en pitchpine per St. Pet. Standard van 165 kub. vt., mijnstutten per vadem van 216 kub. vt.
Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijnstutten)	Holland (pitch-pine)	Engeland (pitch-pine)
27 Aug./1 Sept. 1917....	—	—	—	—
20/25 Aug. 1917....	—	—	—	—
28 Aug./2 Sept. 1916....	—	—	—	500/-
30 Aug./4 Sept. 1915....	—	—	f 115,—	245/-
Juli 1914....	f 12,—	24/6	75/-	77/6

ERTS.

Data	Bilbao Middlesbro'	Carthage Middlesbro'	Griekland Middlesbro'	Pott. Middlesbro'
	27 Aug./1 Sept. 1917....	—	—	—
20/25 Aug. 1917....	—	—	—	—
28 Aug./2 Sept. 1916....	18/6	19/-	21/-	—
30 Aug./4 Sept. 1915....	12/-	13/6	15/-	—
Juli 1914....	4/3	5/4 1/2	5/9	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rioier	Rotterdam	Cronstadt
27 A./1 Spt. 1917	69/-	101/3	160/-	—	—	—
20/25 Aug. 1917	69/-	101/3	160/-	—	—	—
28 A./2 Spt. 1916	34/-	62/10	60/-	37/6	f 6,50	—
30 A./4 Spt. 1915	fr 26,—	30/-	32/4 1/2	25/-	„ 6,—	—
Juli 1914	„ 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
	27 Aug./1 Sept. 1917....	?	480/-	—
20/25 Aug. 1917....	?	480/-	—	—
28 Aug./2 Sept. 1916....	130/-	155/-	—	140/-
30 Aug./4 Sept. 1915....	52/-	75/-	—	58/(-)
Juli 1914....	14/6	16/3	25/-	22/3

1) Per zeilschip.

RIJNVAART.

Week van 26 Augustus tot 2 September.

Vrachten. Op de Ruhrorter beurs kwam geen verandering in de bevrachtingen naar Holland/België en de daarvoor betaalde vrachten. O.a. werden kolen van het Rhein-Herne kanaal naar Antwerpen tegen Mk. 6,25 per ton en exporkolen naar Rotterdam, eveneens van het kanaal, tegen Mk. 3,25 per ton bevracht.

Door het verbod van doorvoer van basalt, grint en dergelijke, door ons land, komt heel wat scheepsruimte, welke in deze vrij drukke vaart gebruikt werd, thans voor het vervoer van de Ruhr bergwaarts ter beschikking, met het gevolg dat vraag en aanbod in eenigszins andere verhouding zijn gekomen. Of de vracht Ruhrort-Mannheim zich op Mk. 2,50 per ton zal kunnen handhaven, dient afgewacht. De waterstand, welke tot dusver gunstig is (plm. M. 2,70 Cauber Pegel) speelt hierbij natuurlijk ook een rol. De vrachten van Bovenrijnstations naar Holland voor cement, basalt enz. zijn reeds lager geworden.

* Sleeploonen. Het sleeploon Rotterdam-Ruhrhavens stond ongeveer 20 cents boven 50 cts. Tarief en van de Ruhr naar Mannheim Mk. 2,40/2,60 per ton.

Minimum- en Maximumvrachtprijzen. Met ingang van 18 Augustus zijn in Duitschland twee verordeningen in kracht getreden.

Volgens de eerste kunnen voor het vervoer op de binnenwateren, voor het sleepen, beladen en lossen van binnenschepen maximum- en minimumprijzen vastgesteld worden. Deze prijzen worden door de z.g. „Schiffahrtsgruppe” vastgesteld. De reeders van binnenschepen zijn verplicht, op verlangen der Scheepvaartafdeeling transporten uit te voeren en het sleepen van binnenschepen, over te nemen en eventueel hunne vaartuigen voor doeleinden, door de Scheepvaartafdeeling te bepalen, aan deze ter beschikking te stellen en indien noodig in eigendom af te staan. De eigenaars van los- en laadrichtingen zijn verplicht op verlangen der Scheepvaartafdeeling het laden en lossen van binnenschepen aan te nemen, hunnen inrichtingen aan de Scheepvaartafdeeling ter

beschikking te stellen of in eigendom af te staan. Voor deze onteigening zal een „angemessene” vergoeding worden betaald.

Het bovenstaande is wel de hoofdinhoud van de eerste verordening, welke door een gedeelte der belanghebbenden nu juist niet met open armen is ontvangen. Dit gedeelte, de binnenreeders, belegde reeds een protestvergadering te Keulen; waarvan het merkwaardige was dat het meeren-deel der deelnemers (reeders van Rijnschepen) zich reeds met het principe der zaak scheen vereenigd te hebben en protesten niet gehoord werden, zoodat de vergadering weinig of geen resultaat opleverde. Toch is de verordening verre van onbelangrijk en beteekent zij waarschijnlijk een flinke stap naar de „Verstaatlichung” der binnenscheepvaart. Het is wel interessant, dat na de malaise welke de binnenvaart tal van jaren heeft moeten doorworstelen, thans — nu geen reeder er naar verlangde — een verordening betreffend minimumprijzen wordt uitgevaardigd, temeer waar alle dergelijke verordeningen, b.v. op het gebied van levensmiddelen of grondstoffen, steeds alleen maximumprijzen vaststellen.

Dat de verordening, in zoover betreft de naasting van schepen, niet op Hollandsche schepen van toepassing kan zijn, spreekt van zelf; doch wat de maximumprijzen aangaat lijkt het ons lang niet vanzelf sprekend, dat deze de

Hollandsche vaart in Duitschland zouden treffen. Wij dienen af te wachten hoe de verordening zal worden uitgevoerd, voorloopig schijnt de uitvoering — zooda men dit meer bij oorlogsmaatregelen kan opmerken — hoewel de regeling reeds in kracht is getreden, nog in voorbereiding te zijn.

Wij schreven hierboven, dat een gedeelte der belanghebbenden de verordening niet gunstig begroette, bij een ander gedeelte n.l. vond zij meer instemming en wel bij de grootindustrie. Deze zal met haar groote macht bij de tot stand koming ook wel eenig gewicht in de schaal gelegd hebben. Dat het vervoer van grondstoffen enz. steeds meer en zoo veel mogelijk uitsluitend op den waterweg wordt aangewezen, is bekend, en zeer zeker zouden vrachten en sleeploonen in het a.s. seizoen een aanmerkelijke stijging ondergaan, waarvan de winsten der grootindustrie de dupe zouden worden. Men verzekert dat het hoofddoel der verordening is zulke excentrieke schommelingen tegen te gaan, doch dat het overigens nog al los zal loopen met de uitvoering.

De tweede verordening beoogt de gedwongen aaneensluiting tot bedrijfsverenigingen voor de binnenscheepvaart. Zij machtigt de Scheepvaartafd. om eigenaars van binnenschepen ook zonder hunne toestemming te vereenigen met het doel het verkeer op de binnenwateren te controleeren en hunne schepen voor transporten voor het leger en de volkshuishouding gereed te houden.

ADVERTENTIËN

Nederlandsche Bank voor Russischen Handel

BANQUE NÉERLANDAISE POUR LE COMMERCE RUSSE

Kapitaal 5.000.000 Roebels.

Kantoor: 20 NEWSKY PROSPECT PETROGRAD.
Telegramadres: NEDRUSBANK

De Bank neemt gelden à deposito en in rekening-courant en verricht alle soorten wissel- en bankzaken.

Voor inlichtingen kan men zich wenden tot alle kantoren van de NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ en de TWENTSCHE BANK, zoomede tot de heeren HOPE & Co. en LIPPMANN, ROSENTHAL & Co. te Amsterdam en R. MEES & ZONEN te Rotterdam.

GEBROEDERS CHABOT ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN
Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco Chèque-Rekening.
Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Verkoop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal-, e. a. verzekeringen van elken aard.

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22 AMSTERDAM

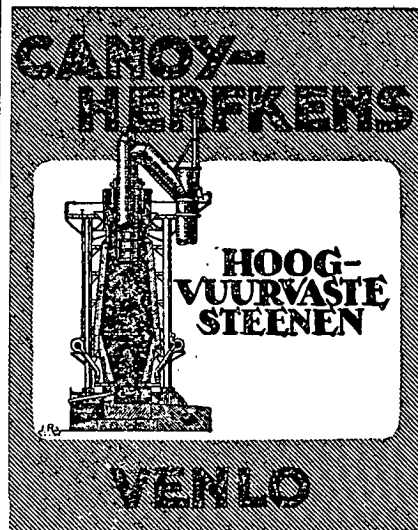
KAPITAAL EN RESERVEN f 5.500.000,—

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4 PCT.

GELDEN OP DEZEN TERMIJN GESTORT ZIJN NA AFLOOP VAN HET JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STILZWIJGEND VOOR GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER HALF JAAR OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

VAN RIJN & CO
UTRECHT — POSTBUS 40

EENIGE FABRIKANTEN
VAN DE UTRECHTSCH E

FIJNE TAFELMOSTERD

GEO. H. MCFADDEN & BRO. COTTON MERCHANTS

PHILADELPHIA—NEW YORK

Vertegenwoordiger voor Nederland: D. BREEKLAND, Oldenzaal—Enschede

J. & J. M. VOORHOEVE

Makelaars in Assurantiën

Anno-1836

ROTTERDAM

NEDERLANDSCHE GRONDBRIEFBANK

HEERENGRACHT 495, AMSTERDAM

5 pCt. Obligatiën (Grondbrieven) tegen Beurskoers

Gecertificeerd door de Centrale Trust-Compagnie

Verkrijgbaar in stukken van f 2500,—, f 1000,—, f 500,— en f 100,— op elk goed effectenkantoor

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

BATAVIA

's-GRAVENHAGE

AMPENAN, BANDOENG, CHERIBON, HONGKONG, INDRAMAJOE,
MEDAN, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SINGAPORE,
SOERABAYA, TEGAL, TJILATJAP, WELTEVREDEN.

Kapitaal f 30.000.000,—

Reserven f 14.800.000,—

DE SPAARNE-BANK

HAARLEM

Gestort Kapitaal en Reserves f 1.184.000,—

REKENING-COURANT, CREDIETEN, INCASSEERINGEN, ASSURANTIËN,
WISSELS, EFFECTEN, COUPONS, PROLONGATIËN, DEPOSITO'S, ENZ.**UNIE BANK**

voor

Nederland en Koloniën

AMSTERDAM

BATAVIA - SOERABAYA

BANDOENG

De Erven de Wed. J. van Nelle

ROTTERDAM

Tabaks- en Sigarenfabrieken

Koffiebranderij - Theehandel

INSTITUUT VOOR
ECONOMISCHE GESCHRIFTENIn de reeks afzonderlijke geschriften
zagen het licht:

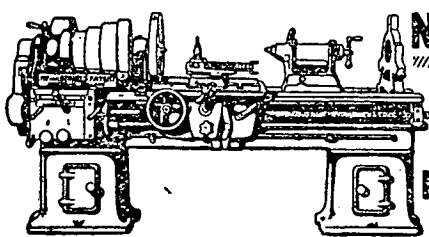
1. Mr. G. VISSERING:

Het vraagstuk van de geldruimte
in Nederland en de Goudpolitiek
van de Nederlandsche Bank

2. Mr. G. J. FABIUS:

Het Bankwezen in Nederlandsch
West-Indië

Prijs per nummer f 1,50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH &
VAN DITMAR'S UITG.-MIJ., Rotterdam**NATIONALE INDUSTRIE****MODERNE
DRAAIBANKEN****MAAT! VAN BERKEL'S PATENT**
ROTTERDAM**WERKSPoor, AMSTERDAM**Land- en Scheeps-Machines - Dieselmotoren
- Installatiën voor Suikerfabrieken - Polderbemalingen
Ijzerconstructiën

RUSSISCH-HOLLANDSCHE BANK

RUSSKO-GOLLANDSKI BANK
PETROGRAD — NEWSKI PROSPEKT 21

Telegram-Adres: PETRODAM
ILINKA IPATEWSKI PEREOULOK 3 — MOSCOU

BANQUE RUSSO-HOLLANDAISE
MOSCOW

Kapitaal en Reserven Rs. 11.000.000

Rentevergoeding op chèque-rekeningen
tot nader order 4 pCt.

Financiering van im- en export. Rembours-credieten. Incasseering en aan- en verkoop van wissels. Handelsinformaties.

Inlichtingen verkrijgbaar bij de Hoofdvertegenwoordiging voor Nederland:

de Rotterdamsche Bankvereeniging te Amsterdam en Rotterdam

The Ph. van Ommeren Corporation of New York

42 BROADWAY NEW YORK

belast zich met expeditie en verscheping van goederen van
Amerika naar Holland, Ned. Oost- en West-Indië
enz. enz. en desgewenscht ook met opdrachten van anderen aard

Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door
PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

Nederlandsch- Transatlantische Hypotheekbank

te AMSTERDAM.

Werkt in CANADA
met eigen kantoren

Directie { J. MEES te Amsterdam
L. DROOGLEEVER FORTUYN
te Winnipeg

5% PANDBRIEVEN
in stukken van
f1000,—, f500,— en f100,—
Afgifte tegen beurskoers.

PRACTISCH EFFECTENBOEK

ter vereenvoudiging van admini-
stratie en ten gebruike voor de

VERMOGENSBELASTING

Prijs f 1,—

NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ, R'DAM

FRANSCH-HOLLANDSCHE
OLIEFABRIEKEN
„CALVE-DELFT”
TE-DELFT

ARTIKELEN:

Delftsche Slaolie
Arachide-olie
Sesam-olie
Soya-olie
Bakkers-olie

Plantenvet Delfia
Cocos-olie N. O. F.

Grondnotenkoeken en -meel
Sesamkoeken en -meel
Cocosmeel

MAATSCHAPPIJ

voor

Scheeps- en Werktuigbouw

„FIJENOORD”

ROTTERDAM

Kruisers — Torpedobooten
Onderzeebooten

Mailstoomschepen
Vrachtstoomschepen
Baggermateriaal

Machine-installaties
tot 65000 P.K.

Scheeps-Zoelley-Turbines

Machines en apparaten voor
Suikerfabrieken, enz.

P. Clos & Leembruggen

LEIDEN

Opgericht 1 Mei 1766

Tel. Intercomm. 370

Telegr.-Adres: CLOS

Sajetten en Wollen
Garens voor Hand-
en Machinebreien

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf ROTTERDAM

Scheepsbouw en Machinefabriek

Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang

Drie droogdokken met lichtvermogen tot 14000 ton

Dwarshelling

Drijvende kranen met lichtvermogen tot 120 ton

Telefoon: 7303 en 7304

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam

HOLLANDSCHE BANK VOOR ZUID-AMERIKA

AMSTERDAM

BUENOS AIRES

RIO DE JANEIRO

SANTOS

KAPITAAL EN RESERVEN f 15.865.000,—REMBOURSCREDIETEN — IN- EN VERKOOP VAN WISSELS — INCASSEERING VAN WISSELS
CREDIETBRIEVEN — TELEGRAFISCHE UITBETALINGEN — HANDELSINFORMATIËNVERLEENT BEMIDDELING TOT HET AANKNOOPEN VAN HANDELSRELATIES IN
ARGENTINIË EN BRAZILIË**The Ph. van Ommeren Corporation of New York**

42 BROADWAY NEW YORK

belast zich met expeditie en verschepping van goederen van
Amerika naar Holland, Ned. Oost- en West-Indië
enz. enz. en desgewenscht ook met opdrachten van anderen aardNadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door
PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.**MAATSCHAPPIJ**

voor

Scheeps- en Werktuigbouw**„FIJENOORD”****ROTTERDAM**Kruisers — Torpedobooten
OnderzeebootenMailstoomschepen
Vrachtstoomschepen
BaggermateriaalMachine-installaties
tot 65000 P.K.

Scheeps-Zoelly-Turbines

Machines en apparaten voor
Suikerfabrieken, enz.**Nederlandsch-
Transatlantische
Hypotheekbank**

te AMSTERDAM.

Werkt in CANADA
met eigen kantorenDirectie { J. MEES te Amsterdam
L. DROOGLEEVER FORTUYN
te Winnipeg**5%** PANDBRIEVEN
in stukken van
f1000,—, f500,— en f100,—
Afgifte tegen beurskoers.

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Wester-Suikerraffinaderij
AMSTERDAMGROOTSTE RAFFINADERIJ
IN NEDERLANDLevert de mooiste Suiker,
omdat haar zuiveringsver-
mogen het grootst is.Produceert behalve alle soorten Melis-
suiker en Basterds:Cristallen, groote en kleine, Klontjes
(Cubes), Theeklontjes, Crushed (brokken)
Tabletten, Brooden, Poedersuiker, fijne
Suikers voor Vruchtengebruik, enz. enz.**Nederlandsche Gist-
en Spiritusfabriek**

DELFT

Directie { Dr. F. G. WALLER en
E. G. VERKADE

ARTIKELEN:

Gist
Spiritus
Jenever
Brandewijn
Aether Sulfuricus
Kurken en
Gedroogde Spoeling.**P. Clos & Leembruggen**

LEIDEN

Opgericht 1 Mei 1766

Tel. Intercomm. 370

Telegr.-Adres: CLOS

Sajetten en Wollen
Garens voor Hand-
en Machinebreien**WEISE & Co.** ROTTERDAM
AMSTERDAM

Import van en Handel in

OVERZEESCHE PRODUCTEN

speciaal RUBBER, GUTTA-PERCHA en BALATA

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, AALSMEER, BEVERWIJK, EDAM, HILLEGOM, HOOFDDORP, LEIDEN, LISSE, IJMUIDEN

Volgestort Kapitaal f 3.050.000,—

Reserve f 712.500,—

KONINKLIJKE STEARINE KAARSENFABRIEK GOUDA

GOUDA

GOUDA KAARSEN — NACHT-, THEE- EN SCHEMERLICHT
 STEARINE — KAARSENPIET — OLEINE
 CHEMISCH ZUIVERE EN ALLE ANDERE SOORTEN GLYCERINE

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ

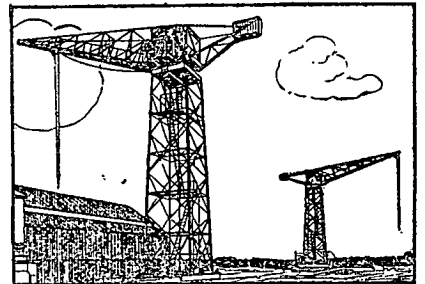
GESTORT KAPITAAL f 60.000.000,— STATUTAIRE RESERVE f 11.595.462,—

Hoofdkantoor: AMSTERDAM - Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in de voornaamste plaatsen van NEDERLANDSCH-INDIË,
 in de STRAITS-SETTLEMENTS, in BRITSCHE-INDIË en in CHINA.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten,
 Incasseeringen en Financieringen, Schriftelijke of Telegrafische Credieten,
 Reiscredietbrieven, Deposito's, Rekeningen-Courant,
 Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Nederlandsche Staalindustrie
Rotterdam
Ijzerbouw - Lijsten - Kranen

CREDIETVEREENIGING

Gevestigd te AMSTERDAM — Opgericht 1853

KAPITAAL f 5.000.000,—

RESERVES f 1.160.000,—

HOOFDKANTOOR en BIJKANTOREN te AMSTERDAM

AGENTSCHAPPEN te: ALKMAAR, ARNHEM, DEVENTER, DORDRECHT, 's-GRAVENHAGE, GRONINGEN,
 LEEUWARDEN, MAASTRICHT, MIDDELBURG, NIJMEGEN, ROTTERDAM, TILBURG, UTRECHT en ZWOLLE.
 CREDIETEN, REKENING-COURANT met Rentevergoeding, DEPOSITO'S, INCASSEERINGEN.

Aan- en Verkoop van CHEQUES OP HET BUITENLAND.

GEBR. VAN UDEN

ROTTERDAM - AMSTERDAM - ZAANDAM

Reeders en Cargadoors
 Bevrachtingsagenten - Expeditieus
 KOOP en VERKOOP VAN SCHEPEN

Telegram-Adres: „VANUDEN”

R. MEES & ZONEN

ANNO 1720

KASSIERS EN BANKIERS
 ALLE BANKZAKEN
 SAFE-DEPOSIT

MAKELAARS IN ASSURANTIËN
 ALLE ASSURANTIËN
 MOLESTVERZEKERINGEN